

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Podnikatelská rizika a jejich eliminace prostřednictvím pojištění

Business Risks and their Elimination by Insurance

Student: Bc. Dominika Smolková
Vedoucí diplomové práce: Ing. Martina Krügerová, Ph.D.

Ostrava

2015

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Dominika Smolková**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6208T011 Ekonomika a právo v podnikání**
Téma: **Podnikatelská rizika a jejich eliminace prostřednictvím pojištění**
Business Risks and their Elimination by Insurance

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Podnikatelské riziko a jeho řízení
3. Pojištění jako způsob krytí rizik podnikatelských subjektů
4. Charakteristika vybraného podnikatelského subjektu
5. Zhodnocení pojistného programu vybraného podnikatelského subjektu
6. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DUCHÁČKOVÁ, E., J. DAŠHEL a kol. *Pojistné trhy: Změny v postavení pojišťovnictví v globální éře*. Praha: Professional Publishing, 2012. 252 s. ISBN 978-80-7431-078-2.
JANDOVÁ, L., P. ŠLAUF a J. SVEJKOVSKÝ. *Pojištění v novém občanském zákoníku: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. 353 s. ISBN 978-80-7400-530-5.
SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. 488 s. ISBN 978-80-247-4644-9.

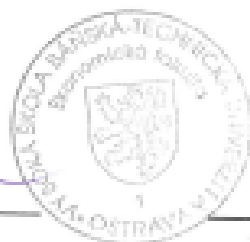
Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Martina Krügerová, Ph.D.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 25.04.2015

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhožová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně“.

V Ostravě dne 24.4.2015

Smolková Dominika
Bc. Dominika Smolková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí diplomové práce Ing. Martině Krügerové, Ph.D., za profesionální přístup, cenné rady, odborné vedení, ochotu a vstřícnost, které mi pomohly při zpracování této diplomové práce.

Obsah

1 Úvod	5
2 Podnikatelské riziko a jeho řízení	7
2.1 Riziko	7
2.1.1 Definice podnikatelského rizika	8
2.2 Klasifikace rizik	8
2.2.1 Rizika dle jejich charakteristiky	8
2.2.2 Rizika dle jejich velikosti	9
2.2.3 Rizika dle jejich pojistitelnosti	10
2.2.4 Rizika v oblasti podnikání	11
2.3 Řízení rizik podnikatelského subjektu	13
2.3.1 Identifikace a analýza rizik	13
2.3.2 Ocenění a kvantifikace rizik	15
2.3.3 Zvládání rizik	17
2.3.4 Monitorování a dokumentace výsledků	20
3 Pojištění jako způsob krytí rizik podnikatelských subjektů	22
3.1 Právní úprava pojištění v ČR	22
3.1.1 Zákon o pojišťovnictví	24
3.1.2 Občanský zákoník	25
3.2 Vztah mezi podnikatelským subjektem a pojišťovnou z hlediska pojistné smlouvy ...	26
3.2.1 Vznik pojištění	27
3.2.2 Práva a povinnosti účastníků pojištění	28
3.2.3 Přerušení a zánik pojištění	29
3.3 Klasifikace pojištění	31
3.3.1 Klasifikace pojištění podle pojistných odvětví	31
3.3.2 Klasifikace pojištění podle předmětu pojištění	32
3.3.3 Klasifikace pojištění podle formy vzniku pojištění	32
3.3.4 Některá další klasifikace pojištění	34
3.4 Pojištění podnikatelských subjektů	35
3.4.1 Majetková pojištění	35
3.4.2 Pojištění finančního a právního charakteru	41
3.4.3 Pojištění odpovědnosti	42
4 Charakteristika vybraného podnikatelského subjektu	47

4.1 Základní údaje o společnosti	47
4.2 Současný stav pojistného programu	48
4.2.1 Pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání	48
4.2.2 Živelní pojištění	49
4.2.3 Pojištění proti odcizení	50
4.2.4 Pojištění motorových vozidel	51
4.2.5 Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozní činností	53
4.3 Škodní průběh v podniku Plante s.r.o.	54
4.3.1 Pojistné události vyplývající z poškození motorových vozidel.....	54
4.3.2 Ostatní pojistné události	55
5 Zhodnocení pojistného programu vybraného podnikatelského subjektu	57
5.1 Identifikace rizik v činnosti podniku Plante s.r.o.	57
5.2 Krytí identifikovaných rizik současným pojistným programem	61
5.2.1 Pojistitelná rizika a jejich krytí v rámci současného pojistného programu	62
5.3 Přehled majetkové struktury podniku Plante s.r.o.	63
5.4 Shrnutí, návrhy řešení a doporučení	65
6 Závěr	69
Seznam použité literatury	73
Seznam zkratk	76
Seznam tabulek, grafů a obrázků	77
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	

1 Úvod

Za téma své diplomové práce jsem si vybrala problematiku týkající se rizika a pojištění. Toto téma mě zaujalo, neboť je stále aktuální a dotýká se jak běžného občana, tak každého podnikatelského subjektu.

Současnost je charakterizována jako doba velkého pokroku, kdy se rozvíjí věda, a vznikají nové technologie. Na jedné straně je možné se díky tomuto rozvoji úspěšně vyrovnat s některými nebezpečími, které lidskou společnost ohrožují, na straně druhé však dochází ke vzniku nových skutečností, které naopak mohou další negativní důsledky vyvolat. Lidé navíc nemohou i přes všechn tento pokrok ovládat počasí, předpovídat nemoci či různé katastrofy a havárie. Je pak na člověku, aby se proti těmto rizikům bránil a dokázal se s nimi vyrovnat.

Také ekonomické subjekty jsou v rámci své podnikatelské činnosti obkloповáni spoustou rizik, a i dobře prosperující firma se vlivem nepříznivých události může dostat do vážných problémů. Proto by součástí každého podnikatelského plánu měla být analýza možných rizik a navržení optimálních řešení, jak se proti nim chránit. Riziko sice nelze úplně odstranit, ale existuje mnoho účinných způsobů, jak snižovat jejich vznik a minimalizovat jejich následky. Jedním z těchto řešení je právě pojištění, které je výborným nástrojem pro krytí rizik a udržení stability i jistoty daného subjektu. V oblasti podnikatelské sféry je proto pojištění jedním ze zásadních kroků, které by měly subjekty v podnikání učinit.

Hlavním cílem práce je zhodnocení rizik a pojistného programu vybraného podnikatelského subjektu. Dílčím cílem je dále zjistit, zda aktuální pojistný program vybraného podnikatelského subjektu je dostatečný a zda pokrývá všechna pojistitelná rizika dané společnosti.

Při zpracování této práce bude aplikováno více metod. V teoretické části bude použita především analýza a metoda deskriptivní, pomocí kterých budu podrobně zkoumat a popisovat problematiku rizik a pojištění vyskytujících se v podnikatelské činnosti. V praktické části budu dostupné informace, data a materiály shromažďovat od pracovníků vybraného podniku metodou dotazování a analýzou poskytnutých dokumentů.

Všechny zdroje, které byly v rámci zpracování této práce použity, jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů. Informace byly čerpány především z odborné literatury, právních předpisů, z internetových zdrojů a z materiálů poskytnutých zástupci vybrané společnosti.

Diplomová práce je rozčleněna do čtyř částí. První část vymezuje problematiku podnikatelského rizika a jeho řízení. Nejprve blíže se seznámíme se samotným pojmem *riziko* a rozčleníme ho podle různých hledisek do jednotlivých skupin. Především se zaměříme na rizika v oblasti podnikání. Na oblast rizika dále logicky navážeme problematikou analýzy a hodnocení rizik a s ním spojené rozhodování o riziku, kde si popíšeme jednotlivé způsoby, pomocí kterých lze rizika snižovat. Vzhledem k tomu, že je práce zaměřena na snižování rizik pomocí pojištění, bude druhá část věnována výhradně oblasti pojištění. V úvodu druhé části se tedy seznámíme s právní úpravou pojištění a stručně si popíšeme dva hlavní zákony upravující pojištění, tedy zákon o pojišťovnictví a občanský zákoník. Následně se zaměříme na vztah mezi pojistitelem a pojistníkem z hlediska pojistné smlouvy, zejména na vznik, přerušení a zánik pojištění. Dále si pojištění rozčleníme do několika skupin a popíšeme si jednotlivé typy podnikatelských pojištění, kde si představíme ty nejdůležitější druhy pojištění majetku i odpovědnosti. Následující dvě části se budou týkat již přímo vybraného podnikatelského subjektu a jeho pojistnému programu. Zpočátku se seznámíme s vybraným podnikatelským subjektem a jeho činností, popíšeme strukturu současného pojistného programu a uvedeme si, jakým pojistným událostem podnik čelil ve zkoumaném období. Následně se budeme věnovat riziky, které ohrožují jeho činnost, navrhneme možná řešení a zjistíme, zda současný pojistný program pokrývá identifikovaná pojistitelná rizika. Závěr těchto částí se věnuje zhodnocení pojistného programu vybraného subjektu a případným doporučením pro daný subjekt.

2 Podnikatelské riziko a jeho řízení

Většina lidí chápe riziko jako určitou formu nejistoty v situaci, jejíž výsledek nemusí být příznivý a může nás dostat do horší situace, než v jaké se momentálně nacházíme. Tato skutečnost se může týkat jakéhokoliv sektoru našeho života, ať už jsou to vztahy, každodenně prováděné činnosti či podnikání.

2.1 Riziko

Pojem riziko je historický výraz, který byl dříve užíván v souvislosti s lodní plavbou. Pochází z italského slova „risico“ a označoval úskalí, kterému se museli plavci vyhnout. Riziko se poté vyjadřovalo ve spojení s nepříznivými okolnostmi, případně riskovat znamenalo odvážit se něčeho. Až později se objevuje i význam ve smyslu možné ztráty a vzniku škody. V průběhu času se tak rozšířil původní obsah a podstata pojmu, a jeho používání se rozšířilo do mnoha odvětví (Smejkal a Rais, 2013).

V současné době neexistuje jedna obecně uznávaná definice a v odborných literaturách nalezneme mnoho vymezení pojmu „riziko“. Například Smejkal a Rais (2013, s. 90) ve své knize definovali pojem rizika jako:

- *„pravděpodobnost či možnost vzniku ztráty,*
- *variabilita možných výsledků nebo nejistota jejich dosažení,*
- *odchýlení skutečných a očekávaných výsledků,*
- *nebezpečí negativní odchylky od cíle,*
- *nebezpečí chybného rozhodnutí,*
- *možnost vzniku ztráty nebo zisku,*
- *kombinace pravděpodobnosti události a jejího následku apod.“*

Všechny tyto definice však mají společné znaky, které se prolínají všemi výklady. Hlavním znakem je základní myšlenka nejistoty, co se týče budoucnosti. Abychom tedy mohli hovořit o riziku, musí být výsledek nejistý. Dalším znakem je existence různé výše nebo stupně rizika, protože ne všechna rizika mohou nastat se stejnou pravděpodobností. Třetím znakem je představa následku, který byl způsoben příčinou (Páleník a kolektiv, 2007).

2.1.1 Definice podnikatelského rizika

Riziko je také neoddělitelnou součástí podnikání. Podnikatelské prostředí je ovlivněno řadou faktorů a v dnešní době neexistuje podnikatelský subjekt, který by nebyl ve své činnosti vystaven nějakému riziku. Riziko podnikatelského subjektu představuje možnost vzniku určité události v průběhu určitého časového úseku, v důsledku anomálie, v jeho běžném, bezporuchovém provozu a často je chápáno jen jako možnost vzniku ztrát v hospodářské činnosti. Není to však přesné, neboť o riziku můžeme také uvažovat v souvislosti s nadějí na získání vyšších zisků. Podnikatelské riziko má tedy dvě stránky, a to stránku pozitivní a negativní. Pozitivní stránka v sobě zahrnuje naději na úspěch, uplatnění na trhu, konkurenceschopnost a vyšší zisk. Negativní stránka se projevuje nebezpečím horších hospodářských výsledků, ztrátou, případně i bankrotem (Martinovičová, 2009).

Obecně lze tedy podnikatelské riziko definovat jako nebezpečí, že dosažené výsledky podnikatelské činnosti se s největší pravděpodobností budou odchýlovat od očekávaného vývoje, přičemž tyto odchylky mohou být nežádoucí (směrem ke ztrátám) nebo žádoucí (směrem k vyššímu zisku).

2.2 Klasifikace rizik

Stejně jako existuje velké množství definic rizika, existuje i mnoho způsobů, jak rizika třídit. Třídění rizik má pro řízení podnikatelského subjektu velký význam, neboť tak může konkrétní riziko identifikovat, popsat, získat o něm lepší představu a díky tomu mu předcházet, řídit ho a snižovat (Martinovičová, 2009).

Rizika lze členit podle různých kritérií a odlišnost klasifikace závisí na zkoumané problematice. Následující text se věnuje těm klasifikačním rizik, která jsou dle mého názoru pro podnikatelský subjekt nejdůležitější. Nejprve se zaměřuje na základní členění, a poté na specifická rizika v oblasti podnikání.

2.2.1 Rizika dle jejich charakteristiky

Do této skupiny lze zařadit například rizika interní a externí. Již z názvu tohoto členění je patrné, že rizika mohou být zapříčiněny buď podnikem samotným, nebo je riziko zapříčiněno podnikovým okolím. **Interní rizika** se tedy projevují uvnitř podniku a podnikatel

je schopen tyto rizika řídit a ovlivňovat. Jako příklady lze uvést zastaralost výrobního zařízení, kvalita managementu a jeho rozhodnutí, kvalifikační struktura zaměstnanců, nedbalost, nepozornost, nereagování na stav poptávky na trhu, dopady provozu zařízení na životní prostředí, výrobní kapacita, platební schopnost apod. **Externí rizika** jsou faktory prostředí, ve kterém podnik funguje, a které jsou mimo přímou kontrolu podnikatelského subjektu. Jedná se zejména o daňovou politiku a ekonomickou stabilitu státu, legislativu, veřejné mínění, změny u konkurence atp. (Martinovičová, 2009).

Dále zde řadíme **rizika elementární**, které jsou charakteristické svou neosobní povahou a rozsáhlými následky. Jde tedy o rizika, jež vznikají v důsledku příčin, které jsou mimo jakýkoliv vliv člověka, a jeho účinek pocítuje velký počet lidí. Jedná se především o zemětřesení, záplavy, sopečnou činnost a další živelné pohromy, politický zásah či válku. Naopak **rizika specifická** jsou osobnější, co do své příčiny i účinku. Řadí se sem například pracovní úraz, požár, krádež, nehody motorových vozidel atd. (Čapková, 2000).

Čisté riziko je vázáno na situace, které mohou být z hlediska škody negativní nebo tzv. neutrální. Výsledek tedy může být pro podnikatele nepříznivý nebo bude ve stejné situaci, ve které se nacházel před tím, než událost nastala. Například se může jednat o požár v továrně, úraz v zaměstnání či krádež zboží ze skladu. V žádné z těchto situací tak neexistuje prvek zisku. Naopak u **spekulativního rizika** je možné předpokládat situaci, v níž existuje jak možnost ztráty, tak i zisku. Příkladem může být investování peněz do akcií, kdy výsledkem může být ztráta, avšak důvodem proč byla investice uskutečněna, je vidina zisku. Taková rizika však bývají nepojistitelná (Páleník a kolektiv, 2007).

2.2.2 Rizika dle jejich velikosti

Rizika můžeme členit také podle jejich velikosti, a to pomocí tzv. pětistupňového systému, ve kterém se rozlišuje pět velikostí rizika. Tato kvalifikace probíhá na základě jejich četnosti a závažnosti, přičemž závažnost v tomto případě může být charakterizována jako velikost nákladů vynaložených na škodní událost, vliv škody na výrobní proces či vliv škody na celkové náklady podniku. Rozlišení rizik pomocí pětistupňového systému se rozlišuje na rizika zanedbatelná, malá, střední, velká a katastrofická (Martinovičová, 2009).

Zanedbatelné riziko představuje nepatrné náklady na překonání vzniklých škod, které neovlivní náklady podniku a neomezuje jeho fungování. Malé riziko vyžaduje čerpání finanční rezervy, avšak jen v malém rozsahu, přičemž rozsah škody má jen velmi nepatrný

vliv na fungování podniku. Střední rizika představují citelné ztráty, neboť je třeba vynaložit vyšší náklady na odstranění škod, podnik musí využít finančních rezerv a rozsah škod zpomalí chod podniku. Velká rizika jsou schopna způsobit takové škody, které mohou vést k dlouhodobému ohrožení hospodářského procesu a k jejich odstranění je nutno vynaložit značnou část finančních a hmotných rezerv, případně využít i jiné formy financování. Katastrofické riziko vede k dlouhodobému zastavení provozu či k úplnému rozpadu podniku, neboť toto riziko představuje velice rozsáhlé poškození hmotných i jiných hodnot podnikatelského subjektu a odstranění škod je možné jen s velkými obtížemi (Martinovičová, 2009).

Pro názorné zobrazení velikostí rizik podle pětistupňového systému je vhodné použít následující tabulku č. 2.1.

Tab. č. 2.1 Členění rizik podle velikosti dle pětistupňového systému

Četnost	5	S	V	Z	Z	K	M – zanedbatelné riziko S – malé riziko V – střední riziko Z – velké riziko K – katastrofické riziko
		M	S	V	Z	K	
		M	S	V	Z	Z+K	
		M	S	V	Z	Z+K	
	1	M	S	V	Z	Z	
		1	2	3	4	5	
Závažnost							

Zdroj: Martinovičová, 2009, s. 10

2.2.3 Rizika dle jejich pojistitelnosti

Jeden ze způsobů klasifikace rizik spojených s podnikáním je klasifikace podle jejich pojistitelnosti, jež se uplatňuje při uvažování o pojistné ochraně podnikatelských subjektů v komerčních pojišťovnách.

Pojistitelné riziko je takové, na které může komerční pojišťovna sjednat pojistnou smlouvu, a to na základě pojistných podmínek. Komerční pojišťovna nepojistí každé riziko, ale pouze ta rizika, která splňují následující podmínky:

- Identifikovatelnost - první podmínkou je jednoznačná specifikace rizika, což znamená přesně vymežit příčiny událostí, jejichž výsledkem je ztráta krytá pojištěním.

V pojistné smlouvě tak musí být konkrétně charakterizované každé riziko a pojistná událost (Čapková, 2000).

- Vyčíslitelnost – realizovaná škoda musí být finančně vyčíslitelná. Pokud by nebylo možné ztráty posoudit z finančního hlediska, pojištění ztrácí smysl a nemůže se realizovat (Čapková, 2000).
- Nahodilost – je jedním z rozhodujících podmínek pojištění a spočívá v nejistotě, zda a kdy se riziko projeví a způsobí ztrátu. Pokud by existovala jistota, že riziko skutečně nastane a dojde ke škodě, lze krýt ztráty jiným způsobem a ne pojištěním, například tvorbou rezerv. Pojištění se tak zabývá pouze jevy náhodného charakteru¹ (Martinovičová, 2009).
- Nezávislost – jednotlivá pojistitelná rizika musí být mezi sebou navzájem nezávislá. To znamená, že pravděpodobnost realizace jednoho rizika nesmí být změněna vstupem dalšího rizika. Jako příklad závislého rizika lze uvést např. riziko nákazy nebo rizika kumulativní (Ducháčková, 2009).
- Ekonomická přijatelnost – další podmínkou je, že riziko musí být pro danou pojišťovnu ekonomicky přijatelné, což znamená, že komerční pojišťovny jsou ochotny pojistit pouze taková rizika, která nejsou pro pojišťovnu ztrátová, a tudíž dokážou dosáhnout ekonomické vyrovnanosti (Martinovičová, 2009).

Všechna rizika, která nesplňují výše uvedené podmínky, se označují za rizika nepojistitelná.

2.2.4 Rizika v oblasti podnikání

Rizika, která musejí podnikatelé při vykonávání své činnosti podstupovat, jsou velmi četná a rozmanitá a jejich třídění má velký význam. Pro analytické účely je nejvýznamnější třídění rizik podle jejich věcného obsahu, tedy podle toho, do jakých oblastí fungování podniku zasahují. Věcná klasifikace nebývá pevně definována a často se přizpůsobuje podle situace podniku a jeho okolí. Jako příklad můžeme uvést několik druhů rizik.

Provozní rizika jsou determinována omezeností a poruchovostí zdrojů různé povahy, která mohou ohrozit úspěšný průběh činnosti. Příčiny rizik se mohou týkat poruch ve výrobních postupech a zařízeních, výpadku elektrické energie, kvality surovin a materiálů,

---

¹ Tato podmínka neplatí u životního pojištění, u kterého je jistota, že pojistná událost vždy nastane, avšak není jisté, kdy k této události dojde.

problémů s pracovní kázní či pracovními úrazy, poruchy s prodejem a nákupem výrobků případně poruchy v dopravě, skladování apod. (Hnilica a Fotr, 2009).

Tržní rizika jsou spojena zejména s úspěšností odbytu zboží či služeb podniku na trhu. Do těchto rizik můžeme zařadit prodejní a poptávková rizika či rizika spojená s chováním konkurence a preferencemi spotřebitelů (Hnilica a Fotr, 2009).

Co se týče **ekonomických rizik**, ty ovlivňují ekonomické výsledky podniku a souvisejí s hospodařením a řízením organizace. Jsou spojená s širokou škálou nákladových rizik, jež jsou vyvolána růstem cen, například ceny materiálů a surovin, energií, pohonných hmot apod. V důsledku těchto rizik může dojít k překročení zamýšlených výdajů a snížení hospodářského výsledku. Dále zde můžeme zařadit rizika související s platební neschopností či nevěli odběratelů a zákazníků. Představují tedy nebezpečí, že smluvní strana nesplní své závazky (Hnilica a Fotr, 2009).

Finanční rizika se pojí s kapitálovou strukturou podniku, s dostupností zdrojů financování a dalšími faktory, které se projevují ve finanční nestabilitě firmy a neschopností dostát svým závazkům. Můžeme zde také zařadit nepříznivé změny úrokových sazeb či rizika související se zahraničněobchodní činností a změnou měnových kurzů (Hnilica a Fotr, 2009).

Technická rizika, někdy také označována jako technologická či inovační rizika, jsou způsobená použitím nových či nevyzkoušených technologií a technických zařízení. Tato rizika se vyskytují díky neustálému vývoji a inovacím a vznikají v důsledku zavádění nových produktů na trh (www.managementmania.com, 2013).

Mezi **informační rizika** se řadí poruchy ve firemních informačních souborech a operacích. Je zde také riziko narušení bezpečnosti dat, sítě či informačního systému, přičemž může dojít k úniku, odcizení a zneužití informací, které mohou mít pro firmu negativní důsledky (Martinovičová, 2009).

V případě **sociálního rizika** se jedná o rizika, která jsou spojená s chováním a jednáním lidí. Jako podstatné riziko spojené s lidským faktorem lze uvést jednání manažerů a vlastníků podniku, které je pro činnost podniku velice důležité nebo rizika týkající se anomálních situací života jednotlivých pracovníků i pracovních kolektivů. Dalšími riziky této kategorie mohou být ztráty klíčových zaměstnanců, nezákonné či podvodné jednání pracovníků, stávky i sabotáže (www.managementmania.com, 2013).

Pojem **legislativní rizika** zase označuje rizika spojená s legislativní úpravou podnikání. Negativní vliv na podnik mohou mít nestabilní zákony, vysoká administrativní

náročnost daná zákonem či nedostatečná ochrana duševního vlastnictví jako jsou obchodní známky a patenty (Hnilica a Fotr, 2009).

Environmentální rizika jsou spojená s ekologií a mohou mít mnoho podob. Jedná se například o výdaje spojené s využíváním neobnovitelných zdrojů, náklady na odstranění škod na životním prostředí či ztráty spojené s nuceným ukončením některých aktivit (Hnilica a Fotr, 2009).

Výčet těchto rizik nemusí platit pro každý podnikatelský subjekt. Některé druhy rizik nemusí být brány v úvahu nebo naopak charakteristika některých rizik může být příliš široká a bude vhodné ji dále členit. Rizika se proto upravují podle konkrétního podnikatelského subjektu a jeho zaměření (Martinovičová, 2009).

2.3 Řízení rizik podnikatelského subjektu

Každý podnikatelský subjekt čelí různým rizikům a nebezpečím, které mohou ohrozit jeho budoucí činnost a proto je důležité, aby uměl s těmito riziky aktivně nakládat a starat se o co možná nejvyšší minimalizaci vzniku rizikových událostí a snížení rozsahu škod, které mohou způsobit. Základem úspěchu je tedy důkladná analýza a řízení potencionálních rizik, které ohrožují jak konkrétního podnikatele, tak i celé odvětví. Problematikou řízení rizik se zabývá vědní obor zvaný jako risk management.

Risk management je vědecký přístup k problematice rizika, který má za cíl snížení rizik, kterým je podnik vystaven. Jedná se o metodu, která řeší rizika předvídáním možných ztrát a navrhuje a zavádí postupy, které minimalizují výskyt nebo dopad finančních ztrát (Vaughan a Vaughan, 2008). Risk management je tedy soustavná, opakující se sada navzájem provázaných činností, jejichž záměrem je pomocí různých metod a technik nalézt a zhodnotit nejvýznamnější rizika, kterým podnikatelský subjekt čelí a vhodnými opatřeními snižovat pravděpodobnost jejich výskytu a zmírňovat jejich negativní projevy (Ducháčková, 2009; Kruliš, 2011). Skládá se ze čtyř základních fází a to z identifikace a analýzy rizik, z ocenění a kvantifikace rizik, z jejich zvládnutí a nakonec z monitorování a dokumentace výsledků.

2.3.1 Identifikace a analýza rizik

Zásadním krokem pro jakékoliv nakládání s riziky je jejich důkladná identifikace a analýza, což se uskutečňuje ve vstupní fázi risk managementu. Tato fáze má za úkol

rozpoznat všechny rizikové faktory, jejichž možný budoucí vývoj by mohl ohrozit podnikatelskou úspěšnost a finanční stabilitu podniku. Rizikových faktorů existuje nepřeberné množství, přičemž některé mají na hospodaření podniku zanedbatelný vliv, avšak i přesto je vhodné hledat všechna rizika, která mohou nastat a nakonec je vyřadit, než na nějaké zapomenout a ohrozit tím fungování celého podniku (Martinovičová, 2009).

Identifikace rizik by měla zahrnovat jak rizika působící uvnitř podniku, kde patří například požár, strojní poruchy, krádež, dopravní nehody, poškození elektroniky apod., tak i rizika působící na podnik zvnějšku, mezi které řadíme přírodní nebezpečí, zásahy třetích osob, politická rizika, platební neschopnost obchodních partnerů atd. (Ducháčková, 2009).

Prvním krokem v procesu identifikace rizik je vymezení posuzovaného podnikatelského subjektu a charakteristika všech aktiv², které vlastní a které mohou být ohroženy. Následně je nutné určit hodnotu těchto aktiv a jejich význam pro podnikatele, a ohodnotit možný dopad jejich ztráty či změny na existenci podniku. Hodnotu aktiv můžeme stanovit buď objektivně, např. jeho pořizovací cenou nebo subjektivně podle toho, za jak významné podnikatel dané aktivum považuje (Smejkal a Rais, 2013).

Po zhodnocení aktiv následuje samotná identifikace rizik, při které se snažíme odpovědět na otázky typu:

- Jaké rizika ohrožují vytyčené cíle pro jejich dosažení?
  - Jaké problémy mohou při realizaci určité aktivity nastat?
  - Které nežádoucí události jsou pravděpodobné?
  - Jaká je pravděpodobnost jejich výskytu?
  - Kde, kdy, jak a proč se tato rizika vyskytují?
  - Kdo všechno je rizikem ovlivněn?
  - Jaké jsou očekávané důsledky?
  - Jaké rizika v minulosti ovlivnily výsledky podnikatelských činností apod.
- (Ducháčková, Daňhel a kol., 2012; Hnilica a Fotr, 2009).

Jako nástroje k určení rizik mohou sloužit kontrolní seznamy či katalogy rizik s přehledem potencionálních rizikových faktorů, které byly sestaveny podle vlastních

---

² Aktivem rozumíme všechno, co má pro daný subjekt hodnotu, a která může být působením hrozby snížena. Aktiva mohou být hmotná (automobily, nemovitosti, cenné papíry, peníze apod.) a nehmotná (kvalita a morálka pracovníků, pověst firmy, znalosti, programové prostředky, autorská práva apod.). Za aktivum se může považovat i samotný subjekt, neboť hrozby mohou působit i na celou jeho existenci (Smejkal a Rais, 2013).

zkušeností, z dřívějších analýz, z průzkumu či z literatury. Pro identifikaci rizik se dále využívají nástroje strategické analýzy, jako například SWOT a PEST analýzy, pohovory s experty či týmové diskuze (Hnilica a Fotr, 2009).

Výsledkem této fáze je písemný záznam všech rizikových faktorů a nebezpečí, kterým je subjekt vystaven, a které mají nepříznivý vliv na chod podniku a můžou způsobit škodu či poškodit podnik jako celek. Čím více rizik bude identifikováno, tím menší bude nebezpečí výskytu neočekávaných rizik, na které se nelze včas připravit a účinně reagovat (Hnilica a Fotr, 2009).

2.3.2 Ocenění a kvantifikace rizik

V první fázi risk managementu došlo k identifikaci a analýze rizika, v druhé fázi se proto musí rozhodnout, která rizika jsou důležitější a více pravděpodobná a bude jim tak věnována větší pozornost, a která jsou naopak méně pravděpodobná a ztráty jimi způsobené nejsou tak velké. Druhá fáze se tak zabývá zjištěním, jakou váhu jednotlivá rizika mají a jaký dopad mohou mít na finanční situaci daného podniku (Ducháčková, 2009).

Riziko je v určitých situacích větší a v jiných zase menší. Výše daného rizika vyplývá z hodnoty aktiva, úrovně rizika a zranitelnosti aktiva. Úroveň rizika se hodnotí podle třech faktorů. Prvním faktorem je nebezpečnost neboli schopnost rizika způsobit škodu. Druhým faktorem je přístup, čímž je myšlena pravděpodobnost, že se riziko svým působením dostane k aktivu a třetím faktorem je motivace neboli zájem iniciovat riziko vůči aktivu. Zranitelností aktiva je myšlena slabina, nedostatek, vada nebo stav analyzovaného aktiva a jeho úroveň je hodnocena podle toho, jak citlivé je aktivum na působení rizika, a jak důležité je dané aktivum pro analyzovaný subjekt. U měření rizik se bere v potaz také již používaná protiopatření, neboť ta mohou snížit jak úroveň rizika, tak úroveň zranitelnosti aktiva (Smejkal a Rais, 2013).

Pro hodnocení rizik existují dva základní přístupy, a to kvantitativní a kvalitativní metody vyjádření veličin. Používá se buď jeden z těchto dvou přístupů, nebo se obě metody kombinují.

- Kvalitativní metody jsou charakteristické tím, že rizika jsou vyjádřena v určitém rozsahu. Například pomocí pravděpodobnosti $<0;1>$, pomocí bodové stupnice <1 až

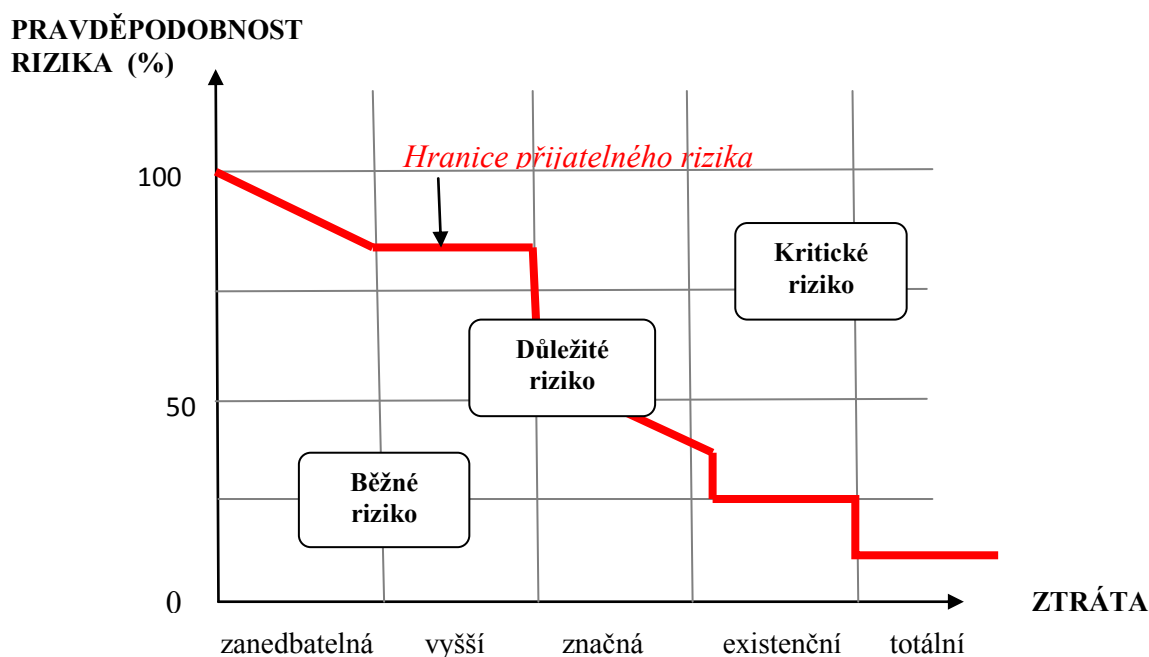
10>, nebo slovně <malé, střední, velké>. Úrovně jsou obvykle určovány kvalifikovaným odhadem (Smejkal a Rais, 2013).

- Kvantitativní metody jsou založeny na matematickém výpočtu rizika z četnosti jeho výskytu a dopadu. Nejčastěji se riziko stanovuje ve formě předpokládané ztráty a vyjadřuje se finanční částkou (Smejkal a Rais, 2013).

Riziko je tím důležitější, čím větší je pravděpodobnost jeho výskytu a velikost způsobené ztráty. Podle potencionálního finančního dopadu ztráty můžeme rizika členit do jednotlivých skupin, a to na rizika kritická, důležitá a běžná. Kritická rizika jsou taková, jejichž realizace vyústí v krach firmy. Ztráta způsobená důležitými riziky je značná, ale nezpůsobí bankrot. Bez větších problémů se podnik dokáže vyrovnat se ztrátami způsobenými běžnými riziky, jehož potencionální ztráty lze pokrýt stávajícími aktivy firmy (Smejkal a Rais, 2003).

Jako podpora tohoto hodnocení slouží následující graf, který znázorňuje vztah mezi pravděpodobností vzniku rizika a jím způsobenou ztrátou.

Graf č. 2.1 Rizikové pozice pro rozhodování podnikatele

Zdroj: Smejkal a Rais, 2003, s. 95

Z grafu vyplývá, že rizikům, která se vyskytují s vysokou pravděpodobností a vykazují enormní ztráty, je vhodné snažit se vyhnout. Naopak pro rizika, která sice způsobují velké ztráty, ale vyskytují se s nízkou pravděpodobností, volíme co nejvhodnější ochranu.

2.3.3 Zvládání rizik

Zásadní fází risk managementu je rozhodování o riziku spojené s výběrem a realizací vhodných opatření ke snížení rizik. Volba opatření závisí na mnoha okolnostech, zejména však na finančních a lidských zdrojích, které má daný podnikatel k dispozici a na proveditelnosti opatření (Martinovičová, 2009).

Snižování rizik lze rozčlenit do dvou základních skupin, a to na:

- Metody odstraňující příčiny vzniku rizika- Do této skupiny řadíme metody, jejichž cílem je ovlivnit příčiny vzniku rizik tak, aby se snížila jednak pravděpodobnost výskytu rizikových situací a jednak velikost nepříznivých důsledků. Tyto způsoby snižování rizik se zaměřují na určitou prevenci rizik a také jsou často označovány jako ofenzivní metody redukce podnikatelského rizika (Martinovičová, 2009).
- Metody snižující nepříznivé důsledky rizika - Druhou skupinu představují metody, které se soustřeďují na minimalizaci nepříznivých důsledků rizik. Zde tedy nejde o ovlivňování příčin vzniku rizikových situací, ale o to, aby se případné dopady rizika snížily na určitou ekonomicky přijatelnou míru. Tyto metody mají charakter určitých nápravných opatření a označují se jako defenzivní metody redukce podnikatelského rizika (Martinovičová, 2009).

Pro efektivní zvládnutí rizik je tedy nutné zvolit vhodný nástroj ke snižování rizika. Některá rizika můžeme zadržet či přesunout, ale v určitých případech je vhodnější se riziku vyhnout nebo jej zredukovat. Vhodnost jakéhokoliv nástroje určuje charakteristika samotného rizika a každý z těchto nástrojů by měl být aplikován v situaci, kdy je nejvýhodnějším a nejméně nákladným pro dosažení cíle (Smejkal a Rais, 2013). Jelikož existuje velké množství metod snižování rizika, které nelze jednoznačně zařadit do výše uvedených skupin, budou v následujícím textu popsány jednotlivé metody snižování rizik v podniku bez ohledu na uvedené členění.

Mezi nejčastější metody, které se v podniku využívají ke snižování rizik, patří **diverzifikace**. Jejím cílem je rozložit rizika na co největší základnu. Nejtypičtějším způsobem diverzifikace je rozšíření produkce o další druhy zboží tak, aby důsledky poklesu poptávky po jednom produktu byly kompenzovány zvýšením poptávky po jiném produktu. Další možností je diverzifikace geografická, kdy podnik využívá ekonomické a politické situace v jiných zemích. V případě, že podnik provozuje pobočky v různých zemích, je zde nízké riziko

současného zhoršení podmínek tak, aby se všechny pobočky staly ztrátové. Velmi častou možností bývá i diverzifikace dodavatelů, pomocí které si firma rozloží své dodávky strategických surovin na více dodavatelů, aby případný výpadek jednoho dodavatele neohrozil daný podnik. Diverzifikace je však vždy zdrojem nových rizik, přináší další náklady a její úspěch není pokaždé zaručen. Pravděpodobnost úspěchu diverzifikace je větší u kapitálově silnějších firem a proto je důležité, aby si daný subjekt před zahájením procesu spočítal, zda si může tuto metodu snižování rizik dovolit (Smejkal a Rais, 2013).

Bylo-li ve fázi analýzy zhodnoceno riziko jako přijatelné, firma s největší pravděpodobností využije metodu **retence**. Podstata retence neboli podstoupení rizika spočívá v tom, že podnikatelský subjekt je připraven vypořádat se s případnými negativními dopady rizika z vlastních zdrojů a nepodniká žádné ochranné kroky (Hnilica a Fotr, 2009). Může tak činit buď proto, že ztráta, kterou by riziko mohlo způsobit, je nižší než náklady vynaložené na snížení rizik, neexistují vhodné varianty pro jejich snižování, nebo nejsou rizika vůbec rozpoznána. Ve třetím případě dochází k tzv. nevědomé nedobrovolné retenci rizik (Smejkal a Rais, 2013). Bylo-li naopak riziko posouzeno jako nepřijatelné, je třeba rozhodnout o dalším postupu. Zde přicházejí v úvahu dvě možnosti a to úplné vyhnutí se riziku nebo transfer rizika. **Vyhýbání se riziku** je založeno na averzi vůči podstupování jakéhokoli rizika a jeho podstata spočívá v tom, že firma od aktivity s nepřijatelným rizikem (např. zavedení nového produktu na trh) odstoupí (Hnilica a Fotr, 2009). Jedná se však o metodu spíše negativní než pozitivní. Tento přístup je pro řešení velkého množství rizik zcela nevyhovující, neboť pokud by tato metoda byla využívána příliš extenzivně, podnikání by bylo ochuzeno o řadu příležitostí k výdělku a pravděpodobně by nedosáhlo svých cílů. Aplikace metody je na místě tehdy, je-li riziko neúspěchu nepřiměřeně velké. Dlouhodobé vyhýbání se riziku nemůže zabezpečit růst firmy a ve svém důsledku může způsobit více škody než užitku. Pokud se rozhodneme riziko podstoupit, je vhodné ho přenést na jiné subjekty. K tomu slouží tzv. **transfer rizika**. Možností přenesení rizik je celá řada, mezi nejčastější způsoby patří uzavírání dlouhodobých kupních smluv na dodávky zboží za předem určené pevné ceny či uzavírání obchodních smluv podmiňující odběr minimálního množství zboží. Mezi další možnosti přesunu rizika patří například odkup pohledávek, bankovní záruka, akreditiv, leasing apod. (Smejkal a Rais, 2013).

Další metoda, která se podílí na snižování rizik ve firmě, je **flexibilita** neboli pružnost firmy. Flexibilita vyjadřuje schopnost rychle a efektivně reagovat na různé změny, což umožňuje eliminovat důsledky výskytu určitých rizik. Flexibilita pomáhá snižovat především

tržní rizika spojená s výkyvy poptávky a s dostupností či cenovou úrovní surovin. Prvky pružnosti lze taky nalézt v samotném systému řízení firmy, v manažerských rozhodnutích, v organizační struktuře, ve tvorbě podnikatelských strategií a v mnoha dalších činnostech firmy. Flexibilitu firmy lze ohodnotit dobou, během které je firma schopna reagovat na změny (Smejkal a Rais, 2013).

K základním metodám snižování rizik v podnikatelské činnosti patří také **vytváření vlastních rezerv**. Rezervy můžeme označit jako aktiva, které firma pravidelně odkládá, a jsou určená pro použití za mimořádných okolností. Firmy si mohou vytvářet jak rezervy finanční, tak i materiálové. Finanční rezervy umožňují překlenout období přechodného nedostatku hotových peněžních prostředků nebo slouží pro případ náhrady neočekávané ztráty. Materiálové rezervy zase umožňují snižovat výkyvy v dodávkách surovin jak z hlediska cenového, tak i množství. Výhodou takového krytí rizik je přímá zainteresovanost podnikatele na snižování a kontrole rizika ztráty (Smejkal a Rais, 2013). Vytváření vlastních rezerv je vhodný způsob pro krytí menších rizik s nízkou frekvencí. Výhodou tohoto způsobu je, že pravidelně odkládané prostředky do rezervního fondu jsou nižší než pojistné, jelikož nevznikají náklady na správu pojištění, provize makléřů či zisk pojišťovny, také nedochází ke sporům s pojistitelem ohledně škod a úrok z investování do fondu náleží podnikateli, avšak výše vytvořených rezerv nemusí být dostatečná pro krytí větších či opakovaných škod. Podnikatel tedy může ušetřit na pojistném, ale pokud dojde k větší škodě, může mu to způsobit značné potíže. Navíc zde nedochází k využití jednoho ze základních principů pojištění, a to rozložení rizika (Řezáč, 2011).

Řešit rizika lze i pomocí **úvěru**. Jedná se však o způsob finančního krytí rizika, který se uskutečňuje až po vzniku ztráty. Krytí rizik prostřednictvím úvěru nevyžaduje tvorbu rezerv z vlastních peněžních prostředků, což umožňuje využít tyto prostředky k jiným účelům, např. investičním. Tato metoda však nevede k systematickému řízení rizika, neboť o riziko se podnik začíná zajímat až tehdy, kdy nastane samotná ztráta, čímž se výrazně podceňuje preventivní činnost (Čapková, 2000). Čerpání úvěru je navíc pro podnikatele velice drahou záležitostí, neboť musí kromě vypůjčené sumy uhradit i úroky, které představují cenu poskytnutého úvěru a zapůjčenou částku tak značně navyšují. A pokud mu nebude z nějakých důvodů úvěr poskytnut, případně nebude poskytnut v požadované výši, bude se muset vyrovnat se ztrátou. (Řezáč, 2011).

Nejčastěji se však firmy vypořádávají s rizikem prostřednictvím **komerčního pojištění**. Jedná se o druh finanční služby, pomocí které se přenášejí negativní důsledky rizika

na pojišťovnu, která kryje ztráty z pojistné události v rozsahu, v jakém se zavázala v pojistné smlouvě. Za poskytnutí pojistné ochrany požaduje pojišťovna, od pojištěného, odměnu ve formě pojistného. Jedná se tedy o organizovanou a vysoce efektivní formu vytváření a využívání finančních rezerv, které se tvoří z pojistného. Pojištění tedy představuje pro podnikatele náklady ve formě placeného pojistného, ale zároveň mu přináší pocit jistoty, že mu bude v případě vzniklé škody vyplaceno pojistné plnění. Výše pojistného plnění je závislá pouze na limitu stanoveném v pojistné smlouvě a vyplácí se bez ohledu na to, zda pojištěný subjekt placením pojistného vytvořil u pojistitele dostatečnou rezervu či nikoliv. Podnikatel tak nemusí na krytí možných ztrát tvořit vlastní zdroje, a přesto mu nedostatek finančních prostředků nehrozí ani v případě velké či opakované škody. Pojištění sice samo o sobě nezabrání výskytu rizik, ale může přispět k zajištění určité náhrady, jím způsobené ztráty (Martinovičová, 2009).

Při rozhodování o finančním krytí rizika je důležité zvážit, která z metod bude pro podnikatele nejvýhodnější. Je potřeba zjistit, jak velkou ztrátu může riziko přinést, jaká je pravděpodobnost jeho výskytu a s jakou frekvencí se jednotlivé události mohou vyskytovat. Následně by měl podnikatelský subjekt posuzovat efektivitu jednotlivých metod a cenu tohoto opatření. Z tohoto hlediska je pojištění nejefektivnějším nástrojem snižování rizik, a proto se následující kapitoly této diplomové práce budou věnovat výhradně pojištěním.

2.3.4 Monitorování a dokumentace výsledků

Identifikace rizik a jejich analýza je prvním předpokladem efektivního risk managementu. Tyto aktivity jsou nutné, avšak ne dostačující. Aby byl proces risk managementu úspěšný, je nezbytné, aby byly použité postupy pro snižování rizik hodnoceny z hlediska jejich úspěšnosti. Proto přichází na řadu poslední fáze risk managementu, a to fáze monitorování a dokumentace výsledků (Kruliš, 2011).

Monitorování zahrnuje sledování aktivit v oblasti prevence, a to zejména sledování procesů, činnosti lidí a technologií, funkce opatření proti vzniku nehod a závad, adekvátnost připravených postupů, ale také průběh a dopad nežádoucích událostí. Pravidelné monitorování je potřebné i z důvodu toho, že během realizace připravených korekčních opatření se mohou objevit další rizikové události, které nebyly dosud známy. Proto je důležité, abychom neustále identifikovali nové rizika, přehodnocovali ty, které již byla rozpoznána a pravidelně tak aktualizovali strategie pro zvládání rizik. Monitorování se tak do jisté míry prolíná s první fází

risk managementu, jejíž náplní je právě identifikace rizikových faktorů (Kruliš, 2011), (Martinovičová, 2009).

Výsledky monitorování je důležité písemně zaznamenávat, neboť dokumentace je nenahraditelným zdrojem informací pro další aktivity a poskytuje návody pro účinné zvládnutí nastalých nebezpečných situací (Kruliš, 2011). Součástí dokumentace by měl být zejména popis předpokladů, ze kterých se při identifikaci rizik vycházelo, popis informačních zdrojů, které byly v rámci risk managementu využity, vysvětlení analytických metod, použitých ke zhodnocení rizik, charakteristiky jednotlivých identifikovaných rizik, odhad pravděpodobnosti jejich výskytu a popis možných důsledků v případě jejich realizace. Dále by dokumentace měla obsahovat charakteristiku přijatých opatření, popis sekundárních rizik, které mohou být realizací navržených opatření vyvolány včetně způsobu jak na ně reagovat, ale především by měla zahrnovat výsledky přijatých opatření (Hnilica a Fotr, 2009). Přehledně zpracovaná dokumentace by se tak měla stát nedílnou součástí celého podnikového controllingu a významným nástrojem rizikového managementu (Kruliš, 2011).

3 Pojištění jako způsob krytí rizik podnikatelských subjektů

Každý podnikatel usiluje o to, aby bylo v rámci jeho podnikatelské činnosti minimalizováno riziko ztráty, a proto se pojištění stává důležitou součástí podniku. Pojištění patří k nejstarším a zároveň k nejčastějším formám přenosu rizik. Díky pojištění dokáže podnikatel přeměnit možnost vzniku rozsáhlých škod s dopředu neodhadnutelnými finančními důsledky na poměrně malý, předem známý náklad, a to na poplatek za pojištění, tedy pojistné. Tím se pojištění stává nejdůležitějším nástrojem pro zabezpečení podnikatelského subjektu před finančními dopady rizika (Ducháčková, Daňhel a kol., 2012).

Pojištění patří mezi finanční služby, ve které je za úplatu poskytnutá pojistná ochrana. Z právního hlediska jde o závazkový vztah, ve kterém na sebe pojišťovna přebírá závazek uhradit pojištěnému újmu, která mu vznikla. Pojištění tedy představuje peněžité vztahy, prostřednictvím kterých dochází k tvorbě a rozdělování pojistných rezerv, které slouží k úhradě peněžních potřeb v případě výskytu negativních událostí. V zásadě se vztahuje na události, které jsou náhodné a neurčité, avšak pravděpodobné (Ducháčková, 2009).

Pojištění samo o sobě nemůže ovlivnit výskyt negativních událostí, avšak může jejich dopad finančně eliminovat. Každý podnikatel si tak musí uvědomit, jaká rizika ho mohou v rámci činnosti ohrožovat, jaké mohou způsobit ztráty a podle toho volit tu nejvhodnější pojistnou ochranu.

3.1 Právní úprava pojištění v ČR

Pojišťovnictví není v ČR považováno za samostatné právní odvětví, ale je oborem práva, které má interdisciplinární charakter. V pojišťovacím právu můžeme nalézt jednak prvky práva veřejného, díky čemuž řadíme jeho problematiku do práva finančního, a jednak prvky práva soukromého, čímž se daná problematika zařazuje do práva občanského. Pojišťovnictví je tak díky své povaze specifickým sektorem finančního trhu a je upraveno několika právními předpisy (Karfíková, Přikryl a kolektiv, 2010). Tyto právní předpisy zahrnují jak zákony, které připravuje Ministerstvo financí ČR, tak i prováděcí vyhlášky a opatření, které zpravidla vydává Česká národní banka (dále ČNB). Tyto dvě instituce zároveň dbají na to, aby se právní úprava pojišťovacího sektoru plně sladila s požadavky evropského práva (www.cnb.cz, 2014).

Právní normy tvoří uspořádanou soustavu nižších a vyšších normativních aktů, z čehož vyplývá, že každá právní norma nižšího stupně je odvozena od právní normy vyššího stupně a tudíž ji nemůže odporovat. Nejvyšší stupeň právní síly má v ČR ústavní zákon č. 1/1993 Sb., který spolu s Listinou základních práv a svobod (č. 2/1993 Sb.) tvoří ústavní pořádek. Z ústavního pořádku vycházejí veškeré právní normy, tedy i základní ustanovení tkající se pojišťovacího práva (Karfiková, Příkryl a kolektiv, 2010). K hlavním oblastem legislativní úpravy pojišťovnictví patří jednak právní úprava vztahů mezi klientem a pojistitelem, a jednak právní úprava podmínek činnosti subjektů poskytující pojišťovací služby (Ducháčková, 2009).

Mezi základní zákony upravující problematiku pojišťovnictví se řadí:

- Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, ve znění pozdějších předpisů

Mezi hlavní podzákonné normy v oblasti pojišťovacího práva patří především:

- Vyhláška č. 359/2010 Sb., o způsobu předkládání, formě a náležitostech výkazů pojišťovny a zajišťovny, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 434/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 205/1999 Sb., kterou se provádí zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 582/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 347/2006 Sb. kterou se provádějí některá ustanovení zákona o finančních konglomerátech

V následujícím textu bude stručně rozebrán zákon o pojišťovnictví a občanský zákoník. Ostatním právním předpisům se vzhledem k rozsahu práce podrobněji věnovat nebudeme.

3.1.1 Zákon o pojišťovnictví

Zákon o pojišťovnictví je veřejnoprávní předpis, který v souladu s právem EU upravuje podmínky pro provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti. Tímto zákonem se řídí nejen pojišťovny a zajišťovny, které mají sídlo na území ČR, ale také ty, jejichž sídlo je na území jiného členského státu EU nebo na území evropského hospodářského prostoru, případně v jiné zemi, pokud tuto činnost vykonávají na území ČR. Zákon o pojišťovnictví tedy udává základní rámec a pravidla pro výkon pojišťovací činnosti, detailně vymezuje pojišťovací a zajišťovací činnost, stanovuje, v jaké právní formě může pojišťovna nebo zajišťovna svou činnost provozovat, upravuje jejich účetnictví, obsahuje výčet pojistně technických rezerv, které jsou pojišťovny povinny vytvářet, nebo určuje míru solventnosti. Zároveň vymezuje pravomoci a činnost státního dozoru nad pojišťovnictvím, který vykonává ČNB (Ducháčková, 2009). Ustanovení tohoto zákona se nevztahuje na nemocenské pojištění, důchodové pojištění a sociální zabezpečení, neboť se jedná o pojištění poskytovaná na veřejnoprávním základě, která jsou upravena zvláštními zákony (Martinovičová, 2009).

Pojišťovací činností se podle tohoto zákona rozumí uzavírání pojistných smluv, na základě kterých pojišťovna přebírá pojistná rizika. Součástí je také správa pojištění a poskytování plnění z pojistných smluv, poskytování asistenčních služeb, likvidace pojistných událostí, nakládání s aktivy, jejichž zdrojem jsou technické rezervy, uzavírání smluv pojišťovnou se zajišťovnami o zajištění závazků pojišťovny vyplývajících z jí uzavřených pojistných smluv a činnost směřující k předcházení vzniku škod a zmírňování jejich následků.

Pojišťovací činnost lze provozovat na základě povolení uděleného ČNB, které je platné pro všechny členské státy. Tuzemská pojišťovna tak může provozovat tuto činnost na území jakéhokoli členského státu, a to na základě svobody dočasně poskytovat služby nebo prostřednictvím zřízení pobočky. Povolení se uděluje podle pojistných odvětví pouze pro provozování životního nebo neživotního pojištění, nikoli pro obě tyto činnosti souběžně (Ducháčková, 2009).

3.1.2 Občanský zákoník

Významným právním předpisem obsahující ustanovení týkající se pojištění je zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále ObčZ) a oblast pojištění je v tomto zákoně zakotvena v § 2758 - § 2872. ObčZ je soukromoprávní předpis, který upravuje právní vztah účastníků pojištění vzniklého na základě pojistné smlouvy. Pojistná smlouva byla až do 31. 12. 2013 upravena zákonem č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, avšak s účinností ObčZ byla zrušena. Je však nutno říci, že smlouvy, které byly uzavřeny před účinností ObčZ se i nadále řídí zákonem o pojistné smlouvě (Jandová, Šlauf a Svejkovský, 2014).

Pojistná smlouva je v ObčZ zahrnuta mezi tzv. smlouvy odvážné, neboť majetkový prospěch či neprospěch smluvních stran závisí na určité nejisté události, která je označována jako pojistná událost. Pojistnou smlouvou se pojistitel zavazuje, že v případě pojistné události poskytne pojistníkovi nebo třetí osobě pojistné plnění, a pojistník se zavazuje platit pojistiteli pojistné. Smluvními stranami jsou v tomto případě pojistník a pojistitel, ale v rámci pojištění se může vyskytovat více osob, kterým z pojištění vzniklo právo nebo povinnost. Jde o tzv. účastníky pojištění. Jedná se tedy o pojistitele, pojistníka, pojištěného, oprávněnou a obmyšlenou osobu. ObčZ v této souvislosti podrobně definuje také pojistný zájem, který je vymezen jako oprávněná potřeba ochrany před následky pojistné události a je základní podmínkou pro platné uzavření pojistné smlouvy. Nově se tento stěžejní institut zkoumá u pojistníka, nikoli u pojištěného a proto smyslem jeho právní úpravy je zabránit spekulativním pojistkám, jako je například pojištění sázky či hry. ObčZ v několika paragrafech stanovuje některá práva a povinnosti účastníků pojistného vztahu, určuje formu pojistné smlouvy, upravuje podmínky jejího vzniku, změny či zániku a taxativně vymezuje její náležitosti. Zaměřuje se také na šetření pojistných událostí, placení pojistného plnění a další problematiku související s uzavíráním pojistných smluv. ObčZ dále rozděluje pojištění na škodové a obnosové³ a zabývá se některými druhy pojištění jako je pojištění osob, majetku či pojištění odpovědnosti (Jandová, Šlauf a Svejkovský, 2014).

---

³ Rozdíl mezi pojištěním škodovým a obnosovým je vysvětlen v kapitole č. 3.3.4 *Některá další klasifikace pojištění*

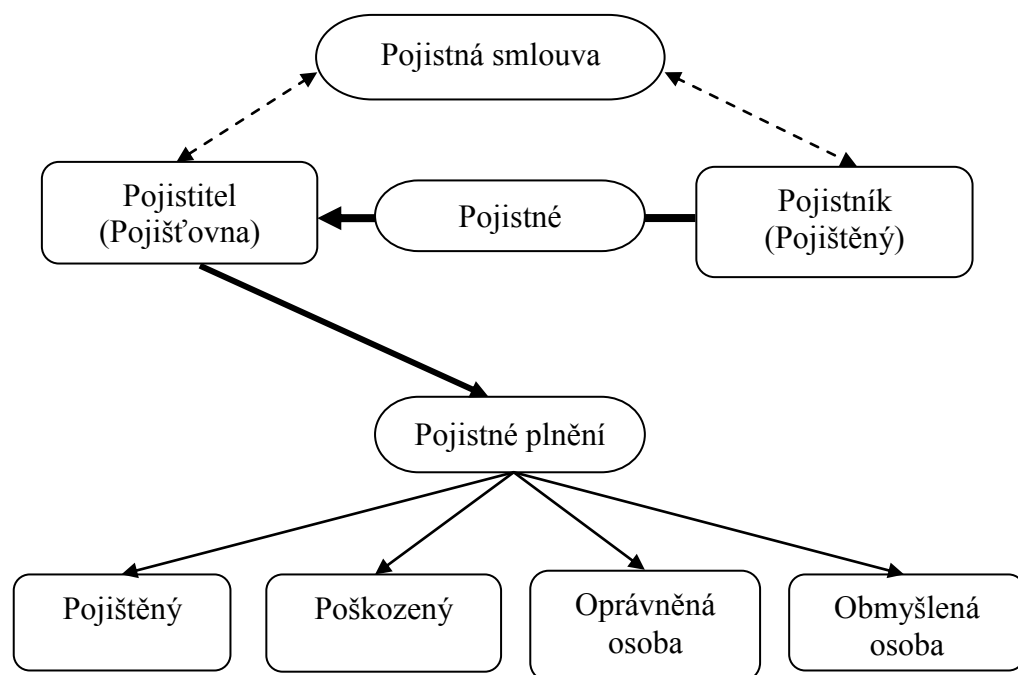
3.2 Vztah mezi podnikatelským subjektem a pojišťovnou z hlediska pojistné smlouvy

Uzavřením pojistné smlouvy, případně na základě právních předpisů vzniká mezi účastníky pojištění pojistný vztah a Martinovičová (2009, s. 39) ho definuje jako „*určitou formu společenského spojení ekonomických subjektů (fyzické osoby nebo organizace) a pojistitelů, jehož obsahem je pojistná ochrana pojištěného*“. Smluvními stranami pojistné smlouvy je pojistitel a pojistník, avšak subjektů, kteří vstupují do pojistného vztahu, je více. Jedná se o poškozeného, obmyšleného a oprávněnou osobu, jejichž postavení bude popsáno v následujícím textu.

Pojistitel je právnická osoba, která provozuje pojišťovací činnost. Uzavírá pojistné smlouvy, ve kterých se zavazuje poskytovat pojistnou ochranu a v případě pojistné události pojistné plnění. Pojistitelem je tedy např. komerční pojišťovna. **Pojistník** je osoba, která s pojistitelem uzavřela pojistnou smlouvu, ve které se zavazuje platit pojistné (Jandová, Šlauf a Svejkský, 2014). **Pojištěným** se rozumí osoba, na jejíž zdraví, život, majetek, odpovědnost nebo jiné hodnoty se sjednané pojištění vztahuje. **Oprávněná osoba** je pak osoba, které v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění. Ve většině případů je oprávněnou osobou pojištěný, avšak může jí být i třetí osoba. Například v odpovědnostním pojištění je oprávněnou osobou poškozený, což je osoba, které pojištěný způsobil škodu a má tak právo na její náhradu. U životního pojištění se zase setkáváme s pojmem **obmyšlená osoba**, což je osoba určená pojistníkem v pojistné smlouvě, která má v případě smrti pojištěného nárok na pojistné plnění (Zuzaňák, Šulcová a Hora, 2011).

Pro lepší orientaci je pojistný vztah, který vzniká mezi pojistitelem, pojistníkem a dalšími subjekty, schématicky zobrazen v následujícím obrázku č. 3.1.

Obr. č. 3.1 Vztah účastníků pojištění

Zdroj: Martinovičová, 2009, s. 41, vlastní zpracování

Pojistný vztah je postaven na ekonomicko-právním základě, kde ekonomický základ vychází z podstaty pojištění, což je ekonomicky vyjádřená ztráta, způsobená vznikem pojištěného rizika a právní základ je dán tím, že pojištění vzniká uzavřením pojistné smlouvy, která se řídí právními předpisy (Martinovičová, 2009).

3.2.1 Vznik pojištění

Jak již byl řečeno, pojistný vztah může vzniknout uzavřením pojistné smlouvy. Jedná se o dvoustranný právní akt, ve kterém se pojistitel zavazuje vyplatit oprávněné osobě pojistné plnění, pokud nastane nahodilá událost krytá pojištěním, a pojistník se zavazuje zaplatit za tuto poskytnutou ochranu pojistné. Pojistná smlouva musí mít písemnou formu, pokud je však pojištění sjednáno na dobu kratší než jeden rok, není písemná forma zákonem vyžadována a postačuje forma ústní. V pojistné smlouvě je nutné identifikovat smluvní strany (pojistitele a pojistníka), určit oprávněnou osobu, případně způsob jakým bude určena a přesně vymezit pojistné nebezpečí⁴ a pojistnou událost.⁵ Důležité je také uvést pojistnou dobu

⁴ „Pojistným nebezpečím se rozumí možná příčina vzniku pojistné události. Jedná se o vymezení stavu či děje, který může vést ke vzniku pojistné události“ (Karfíková, Příkryl a kolektiv, 2010, s. 219).

⁵ „Pojistnou událostí je nahodilá skutečnost blíže specifikovaná v pojistné smlouvě, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění“ (Karfíková, Příkryl a kolektiv, 2010, s. 218).

a údaj o tom, zda se jedná o pojištění běžné nebo jednorázové.⁶ Pojistná smlouva musí dále obsahovat číslo příslušné smlouvy, výši pojistného, jeho splatnost a případná odchylná ujednání od pojistných podmínek (Jandová, Šlauf a Svejkovský, 2014).

Pojistná smlouva se uzavírá akceptací nabídky na její uzavření ve lhůtě určené navrhovatelem, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy adresát nabídku smlouvy obdržel. Nabídka může být učiněna kteroukoliv smluvní stranou, nejčastěji se však jedná o pojistitele. Nabídka pojistné smlouvy může být přijata také včasným zaplacením pojistného ve výši uvedené v nabídce. Pojištění pak vzniká okamžikem definovaným v pojistné smlouvě, nejčastěji však prvním dnem následující po dni uzavření pojistné smlouvy, tedy prvním dnem po akceptaci nabídky. Smluvní strany se mohou také dohodnout, že pojištění vznikne již uzavřením pojistné smlouvy, případně je možné, aby se pojištění vtahovalo i na dobu před jejím uzavřením. Pokud by však pojistník v době podání nabídky věděl či mohl vědět, že pojistná událost již nastala, nemá pojistitel povinnost vyplácet pojistné plnění, a naopak pojistitel nemá nárok na pojistné v případě, že věděl nebo mohl vědět, že pojistná událost nastat nemohla. ObčZ ukládá pojistiteli povinnost vydat pojistníkovi písemné potvrzení o uzavření pojistné smlouvy a toto potvrzení se nazývá pojistka, která musí obsahovat náležitosti stanovené zákonem. Jedná se o určení smluvních stran, vymezení pojistného nebezpečí, číslo pojistné smlouvy a pojistnou dobu. V případě, že pojistná smlouva nebyla uzavřena písemně, musí pojistka obsahovat i výši pojistného, jeho splatnost a další podstatné náležitosti, které by jinak obsahovala pojistná smlouva. Součástí pojistné smlouvy jsou i pojistné podmínky. Vydává je pojistitel a obsahují především podmínky vzniku, trvání a zániku pojištění, vymezení pojistné události, výluky z pojištění či způsob určení rozsahu pojistného plnění. Před uzavřením pojistné smlouvy musí být pojistník s těmito pojistnými podmínkami prokazatelně seznámen a bez jeho souhlasu je nelze měnit (Doleček, 2014).

3.2.2 Práva a povinnosti účastníků pojištění

V průběhu pojištění vznikají smluvním stranám, případně dalším účastníkům pojištění celá řada práv a povinností. Tyto práva a povinnosti jsou stanoveny jak právními předpisy, tak i pojistnou smlouvou, avšak většina povinností je upravena v pojistných podmínkách, které

---

⁶ Rozdíl mezi jednorázovým a běžným pojištěním je v tom, že zatímco jednorázové pojistné je stanoveno na celou dobu, na kterou bylo pojištění sjednáno a je splatné dnem počátku pojištění, tak běžné pojistné je stanoveno na pojistné období, tedy na časové období dohodnuté v pojistné smlouvě, za které se platí pojistné (např. měsíc, čtvrtletí atd.) (Ducháčková, 2009, s. 186).

jsou nedílnou součástí pojistné smlouvy. Základní povinností, která je určena oběma smluvním stranám, je povinnost pravdivě a úplně odpovědět na všechny písemné dotazy druhé smluvní strany týkající se sjednávaného pojištění. Pokud by zodpovězení těchto dotazů nebylo pravdivé či úplné, má druhá smluvní strana právo od smlouvy odstoupit. Co se týká pojistníka, jeho hlavní povinností je platit pojistiteli pojistné, což je úplata za pojistnou ochranu, kterou pojistitel poskytuje. Další povinností je oznámit pojistiteli změnu nebo zánik pojistného rizika nebo bez zbytečného odkladu oznámit pojistnou událost a podat k tomu pravdivé vysvětlení o vzniku a rozsahu následků této události. Pojistník má zároveň v souvislosti s pojistnou událostí právo na pojistné plnění. Další práva a povinnosti jsou pojistníkovi uloženy pojistnými podmínkami. Po oznámení pojistné události je pojistitel povinen zahájit šetření nutné ke zjištění rozsahu jeho povinnosti plnit a toto šetření ukončit do 3 měsíců po tom, co pojistník událost ohlásil. Ve sjednaném rozsahu je pak povinen poskytnout pojistné plnění (Karfíková, Příkryl a kolektiv, 2010). Pojistitel má zároveň právo inkasovat pojistné, změnit či vypovědět pojistnou smlouvu v případě zvýšení rizika na nepřipustnou úroveň nebo upravit výši pojistného na další pojistné období (Doleček, 2014).

Poruší-li některý z účastníků povinnosti stanovené zákonem či pojistnými podmínkami, může mu být uložena sankce. Jedná se zejména o odmítnutí či snížení pojistného plnění úměrně k tomu, jaký vliv mělo toto porušení na rozsah pojistitelovy povinnosti plnit (Jandová, Šlauf a Svejkský, 2014).

3.2.3 Přerušování a zánik pojištění

Pojištění je možné během pojistné doby i přerušit. V době přerušování pojištění není pojistník povinen platit pojistné a pojistitel nemá povinnost vyplácet pojistné plnění z událostí, které nastaly v době přerušování, a které by za trvání pojištění byly pojistnými událostmi. Přerušování nastává v důsledku nezaplacení pojistného, a to do 2 měsíců od dne jeho splatnosti a trvá až do doby jeho zaplacení. Podmínky, za kterých může být pojištění přerušeno lze dohodnout v pojistné smlouvě, avšak pokud existují zákonné důvody trvání pojištění, přerušování není přípustné (Doleček, 2014).

ObčZ upravuje několik důvodů pro zánik pojištění. K některým dochází na základě právního úkonu, např. dohodou či výpovědí, a k některým na základě jiných skutečností. Například uplynutím pojistné doby, nezaplacením pojistného apod. (Karfíková, Příkryl a kolektiv, 2010).

V případě pojištění sjednaného na dobu určitou zaniká pojištění uplynutím pojistné doby. Zákon však připouští, aby byla mezi smluvními stranami ujednána tzv. automatická prolongace. V tom případě by se pojištění automaticky prodloužilo o stejnou dobu a za stejných podmínek stanovených v pojistné smlouvě. Pokud by kterákoliv smluvní strana neměla zájem v pojištění pokračovat, musí toto stanovisko sdělit druhé straně, a to nejméně 6 týdnů před uplynutím pojistné doby (Jandová, Šlauf a Svejkovský, 2014).

Pojištění zaniká také v důsledku neplacení pojistného. Platit pojistné je základní povinností pojistníka a s případným nedodržením tohoto závazku jsou spojeny nepříznivé následky, které mohou vést až k zániku smlouvy. Podmínkou zániku pojištění po nezaplacení pojistného je upomínka pojistitele k jeho zaplacení. Upomínka však musí obsahovat upozornění na zánik pojištění, v případě že dlužné pojistné nebude zaplaceno ani v dodatečné lhůtě. Tato lhůta přitom nesmí být kratší než 1 měsíc ode dne doručení upomínky (Jandová, Šlauf a Svejkovský, 2014).

K zániku pojištění může dojít také na základě souhlasné vůle obou smluvních stran, tedy dohodou. K platnosti takové dohody je třeba, aby si strany ujednaly způsob vzájemného vyrovnání závazků. Tímto vyrovnáním se rozumí např. vrácení či doplacení pojistného, pokud bylo uhrazeno v odlišné částce, než na jakou měl pojistitel nárok, případně dalším předmětem vyrovnání může být i právo na pojistné plnění. V této dohodě by měl být určen i okamžik zániku pojištění. Pokud ujednán není, platí, že pojištění zaniklo dnem, kdy dohoda nabyla účinnosti (Karfíková, Příkryl a kolektiv, 2010).

Pojištění může zaniknout i v případě podání výpovědi jednou ze smluvních stran. Pojistná smlouva může být vypověděna jak se strany pojistníka, tak i ze strany pojistitele, avšak v některých případech je toto právo přiznáno pouze pojistníkovi. Pokud je výpověď podaná do dvou měsíců ode dne uzavření smlouvy, případně do tří měsíců ode dne oznámení vzniku pojistné události, lze pojištění vypovědět bez udání důvodu. Pojistníkovi je přiznáno právo vypovědět pojištění také v případě, pokud pojistitel při stanovení výše pojistného porušil pravidla rovného zacházení, došlo-li k přeměně pojistitele, převodu pojistného kmene či jeho části na jiného pojistitele, nebo v případě, že bylo pojistiteli odebráno povolení k provozování pojišťovací činnosti. V těchto případech je ObčZ stanovena lhůta, během které lze pojistnou smlouvu vypovědět. Pokud bylo pojištění sjednáno jako pojištění s běžným pojistným, lze pojistnou smlouvu vypovědět tak, aby pojištění zaniklo ke konci pojistného období. Podmínkou je, aby byla výpověď druhé straně doručena nejpozději šest týdnů před koncem daného pojistného období (Jandová, Šlauf a Svejkovský, 2014).

K zániku smlouvy může vést také porušení některých zákonem stanovených povinností. Takovým porušením může být úmyslné či nedbalostní podání nepravdivých informací druhé smluvní straně týkající se sjednávaného pojištění. V takovém případě vzniká jak pojistiteli, tak i pojistníkovi právo na odstoupení od smlouvy, čímž se smlouva od samého počátku ruší, jako by nebyla vůbec uzavřena (Karfíková, Příkryl a kolektiv, 2010). Pojistitel tak má povinnost vrátit veškeré zaplacené pojistné, od kterého odečte to, co již z pojištění plnil, případně i administrativní náklady spojené se vznikem a správou pojištění. Pojistník je naopak povinen vrátit vyplacené pojistné plnění, které přesahuje výši zaplaceného pojistného. Pokud chce pojistník odstoupit od smlouvy uzavřené formou obchodu na dálku, lze tak učinit do 14 dnů od jejího uzavření bez udání důvodů (Doleček, 2014).

K zániku pojištění dochází i odmítnutím pojistitele poskytnout pojistné plnění, pokud příčinou pojistné události byla skutečnost, o které se dozvěděl až po vzniku pojistné události nebo ji nemohl při sjednávání pojištění zjistit z důvodu nepravdivých či neúplných informací a pokud by tuto skutečnost znal, pojistnou smlouvu by neuzavřel. Pokud jsou všechny tyto podmínky splněny, je pojistitel oprávněn pojistné plnění odmítnout (Jandová, Šlauf a Svejkovský, 2014).

Pojištění dále zaniká dnem smrti pojištěné osoby, případně dnem zániku pojištěné právnické osoby bez právního nástupce, zánikem pojistného zájmu a zánikem pojistného nebezpečí (Jandová, Šlauf a Svejkovský, 2014).

3.3 Klasifikace pojištění

Komerční pojišťovny nabízejí rozsáhlé portfolio pojistných produktů a klient si proto může vybrat takové pojištění, které mu nejlépe vyhovuje, a které ho ochrání před potencionálními škodami. Pro lepší orientaci v pojistných produktech a jednotlivých pojištěních je nezbytné provést jejich klasifikaci. Existují různé klasifikace pojištění, z nichž jsou ty nejpoužívanější stručně popsány v následujícím textu.

3.3.1 Klasifikace pojištění podle pojistných odvětví

Základní klasifikace pojištění vychází ze zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, který rozděluje pojištění podle pojistných odvětví na životní a neživotní. Řezáč (2011) řadí **neživotní pojištění** mezi riziková, neboť není předem jednoznačně známo, zda pojistná

událost vznikne nebo ne, a jestli se bude poskytovat pojistné plnění. V průběhu pojistného období se proto rezerva na krytí budoucích nároků nevytváří. Do neživotních pojištění spadají všechna pojištění majetku, odpovědnosti za škodu a v neposlední řadě i pojištění úrazu či nemoci. Naopak je tomu u **životního pojištění**. To se řadí mezi rezervotvorné, jelikož je jisté, že pojistná událost v budoucnu nastane, a proto se na ni vždy vytváří rezerva. Jedná se především o pojištění pro případ smrti nebo dožití. Vzhledem k tomu, že se práce zabývá pouze neživotním pojištěním, se podrobněji tomuto typu pojištění věnovat nebude.

3.3.2 Klasifikace pojištění podle předmětu pojištění

Jiným hlediskem klasifikace pojištění může být předmět pojištění, podle kterého Čapková (2000) rozlišuje pojištění osob, majetku a odpovědnosti za škodu. **Pojištění osob** slouží ke krytí předpokládaných rizik fyzických osob či podnikatelů v občanském životě. Jde o pojištění pro případ tělesného poškození, smrti případně jiné pojistné události související se životem osob. Finanční prostředky získané z daného pojištění pak umožňují zabezpečit rodinné příslušníky i samotnou pojištěnou osobu, neboť v důsledků nemoci či trvalých následků může dojít ke změně pracovní schopnosti a tím i možnému snížení příjmů. **Pojištění majetku** se specializuje na pojišťování škod, které mohou vzniknout na majetku fyzických nebo právnických osob a můžeme ho rozdělit na pojištění věcí movitých i nemovitých a na pojištění zájmů, mezi které řadíme například úvěry, pohledávky, vklady či jiné majetkové hodnoty. **Pojištění odpovědnosti za škodu** na sebe přebírá tíhu všech náhrad a zbavuje pojištěného povinnosti zaplatit škody, pokud by pro něj v oblasti pojistné ochrany vyplynula povinnost odškodnění. Toto pojištění se tedy vztahuje na škody způsobené pojištěným na majetku, zdraví nebo zájmech jiných osob.

3.3.3 Klasifikace pojištění podle formy vzniku pojištění

Tato klasifikace rozděluje dvě formy pojištění, a to pojištění zákonné a pojištění smluvní, které se dále dělí na pojištění povinné a dobrovolné. Toto členění se využívá především v oblasti pojištění podnikatelských subjektů, které je pro tuto práci klíčové.

U **zákoného pojištění** vzniká vztah mezi pojistníkem a pojistitelem automaticky na základě právního předpisu a pojistnou smlouvu není třeba uzavírat. Zákon v tomto případě stanovuje všechny náležitosti pojistného vztahu včetně pojistných podmínek, výši pojistného i

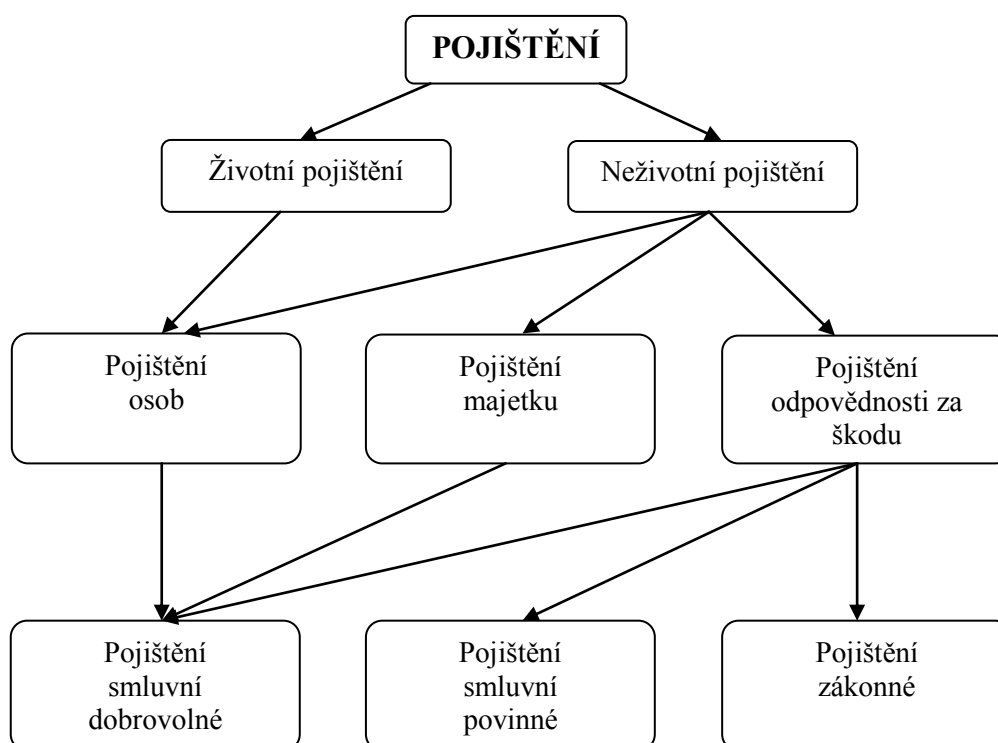
pojišťovnu, která pojištění zprostředkovává. Pojištění je v platnosti bez ohledu na to, zda bylo pojistné na příslušné období zapláceno a pojišťovna je tak i v tomto případě povinna vyplácet pojistné plnění. Neplacením pojistného se však porušuje zákon a pojistníkovi tak plynou sankce, stanovené právním předpisem. V České republice existuje pouze jeden typ zákonného pojištění, a to zákonné pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání (Martinovičová, 2009).

Vznik **smluvního povinného pojištění** je daný právním předpisem, avšak pojistník si sám může zvolit pojistitele a pojištění vzniká až v okamžiku uzavření pojistné smlouvy. Pojištění slouží k pokrytí rizik, která souvisejí s odpovědností pojištěného za škodu způsobenou jinému subjektu při výkonu určité činnosti. Zákon přesně vymezuje činnosti, při kterých mají občané a podnikatelé povinnost pojistnou smlouvu sjednat a pokud není pojistná smlouva uzavřena, příslušný státní orgán výkon této činnosti nepovolí. Zpravidla se jedná o odpovědnostní pojištění při vykonávání určitých profesí, jako je lékař, stomatolog, notář, advokát, pojišťovací zprostředkovatel, soudní exekutor apod. Patří sem také pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, známé jako povinné ručení nebo pojištění odpovědnosti z provozu letadel (Martinovičová, 2009).

Smluvní dobrovolné pojištění je nejobvyklejším typem pojištění, a jak již napovídá název, vzniká dobrovolně, pouze na základě vlastní vůle určitého subjektu zabezpečit se pojištěním. Pojistný vztah vzniká uzavřením pojistné smlouvy a pojistník má možnost zvolit si takového pojistitele, jehož pojistné podmínky mu nejvíce vyhovují. V tomto typu pojištění je tak respektována smluvní volnost účastníků pojištění i jejich rovné postavení (Martinovičová, 2009). Nejčastěji se zde setkáváme s pojistnými produkty z oblasti majetkových pojištění a pojištění osob (Čapková, 2000).

Vztahy mezi jednotlivými klasifikacemi pojištění je zobrazen v následujícím obrázku č. 3.2.

Obr. č. 3.2 Vztahy jednotlivých klasifikací pojištění

Zdroj: Martinovičová, 2009, s. 50

3.3.4 Některá další klasifikace pojištění

Ačkoli jsou výše uvedené klasifikace pojištění dle mého názoru nejdůležitější, tak i ostatní členění pojištění má svůj význam. Hradec, Křivohlávek a Zárybnická (2005) člení pojištění podle následujících kritérií. Podle délky trvání pojištění rozlišujeme pojištění krátkodobá a dlouhodobá. **Krátkodobým pojištěním** rozumíme taková pojištění, která jsou sjednána na dobu kratší než jeden rok, a někdy jsou nazývána jako pojištění področní. U **dlouhodobých pojištění** je pojistná doba delší než jeden rok, případně je pojištění sjednáno na dobu neurčitou. Podle způsobu poskytnutí pojistného plnění klasifikujeme pojištění na škodové a obnosové. Pod pojmem **škodové pojištění** je míněno takové pojištění, jehož smyslem je náhrada škody vzniklé v důsledku pojistné události. Naopak **pojištění obnosové** se sjednává za účelem získání peněžních prostředků rozšiřující majetkovou strukturu oprávněné osoby. Obnosem je dohodnutá finanční částka, jejíž výše není závislá na vzniku či rozsahu škody.

Současná praxe komerčních pojišťoven se přiklání ještě k dalšímu typu klasifikace pojištění, jež vychází z toho, na jakou cílovou skupinu osob se zaměřuje. Jedná se o pojištění

občanů a pojištění podnikatelů. **Pojištění občanů** je určeno pro fyzické osoby, tedy pro nepodnikající občany. Do této kategorie pojišťovny řadí především pojištění životní, pojištění majetku a vozidel, cestovní pojištění nebo pojištění odpovědnosti. Pro tuto práci je však klíčový druhý segment této klasifikace, a tím je **pojištění podnikatelů**. Jedná se o pojištění pro fyzické a právnické osoby, podnikající na základě živnostenského oprávnění respektive na základě výpisu z obchodního či jiného zákonem určeného rejstříku. Hlavním typem pojištění podnikatelů je pojištění majetkové, které zahrnuje celou řadu pojistných produktů. Příkladem může být pojištění na živelnou událost, pojištění proti přerušení provozu, vandalství, odcizení majetku a proti mnoha dalším nahodilým událostem. Zahrnujeme zde i nejrůznější typy odpovědnostních pojištění, přičemž řada z nich má charakter tzv. povinně smluvních pojištění. Do pojištění podnikatelů lze zahrnout i pojištění zemědělská či pojištění motorových vozidel, které se však výrazně překrývá s pojištěním občanů. Jediným rozdílem je, že vozidla ve vlastnictví daného podnikatelského subjektu jsou používána především pro firemní provoz (Páleník a kolektiv, 2007). Jelikož se jedná o rozsáhlou oblast, je pojištění podnikatelů podrobněji rozebráno v další části této kapitoly.

3.4 Pojištění podnikatelských subjektů

V současné době existuje na trhu podnikatelského pojištění řada pojišťoven s rozsáhlým spektrem pojistných produktů a poskytují pojistnou ochranu jak drobným živnostníkům, tak i velkým průmyslovým organizacím. Pojišťovny se snaží firmám a jejich požadavkům přizpůsobit, a tak neustále vytvářejí nové produkty, případně kombinují stávající typy pojištění, což umožňuje zajistit komplexní pojistnou ochranu nejrůznějších podnikatelských aktivit. Následující text nejčastější pojistné produkty pro podnikatelské subjekty podrobněji vysvětluje.

3.4.1 Majetková pojištění

Pojištění majetku bývá ve většině firem považováno za jedno z nejdůležitějších, a proto se tento typ pojištění řadí k základním a nejčastěji využívaným pojistným produktům. Předmětem pojištění, jak už napovídá sám název, jsou majetkové hodnoty podnikatele a pojistitel v tomto případě poskytuje pojistnou ochranu pro případ, že dojde k jejich poškození,

zničení, ztracení či odcizení. Podnikatel se tedy pojištěním chrání proti úbytku hodnoty aktiv potřebných k provozování činnosti (Hradec, Křivohlávek a Zárybnická, 2005).

Je vhodné, abychom si na začátku vysvětlit některé základní pojmy, které jsou v případě pojištění majetku podstatné, a které jsou důležité při sjednávání pojištění i pro stanovení případného pojistného plnění. Jedná se zejména o pojistnou částku, pojistnou hodnotu, přepojištění a podpojištění.

Pojistná částka je peněžní suma, která je v pojistné smlouvě sjednána jako nejvyšší hranice plnění pojišťovny. Pojistná částka se stanovuje jednotlivě pro každou věc zvlášť, případně pro soubor věcí a má odpovídat pojistné hodnotě. Pojistná částka je významným prvkem pro stanovení pojistného. **Pojistná hodnota** představuje reálnou hodnotu, kterou má majetek v době sjednávání pojištění, a je rozhodná pro stanovení pojistné částky. Rozlišujeme 3 druhy hodnot majetku, a to hodnotu novou, časovou a obecnou. Novou hodnotou rozumíme částku, kterou je třeba vynaložit na znovupořízení stejného nebo srovnatelného majetku, případně na výrobu věci stejného druhu a kvality. Jde tedy o pořizovací cenu nového majetku. Časová hodnota vychází z ceny, jakou měla věc bezprostředně před pojistnou událostí. Je to tedy nová hodnota, snížená o částku odpovídající stupni opotřebení nebo jiného znehodnocení. Obecná hodnota se pro stanovení pojistné částky používá pouze v případě sjednávání pojištění pro stavby. Jde tedy o cenu stavby, za kterou lze budovu či stavbu v daném místě a čase koupit. Pojistná částka a pojistná hodnota by se měly rovnat. Pokud je pojistná hodnota vyšší než pojistná částka sjednaná ve smlouvě, nastává tzv. **podpojištění**. Pokud je tedy pojistná částka nižší než hodnota pojištěného majetku, poskytne pojistitel nižší plnění. Pojistné plnění je tedy v tomto případě ve stejném poměru ke škodě, jako je pojistná částka k této pojistné hodnotě. Pokud je naopak sjednaná pojistná částka vyšší než pojistná hodnota majetku, jedná se o **přepojištění** (Hradec, Křivohlávek a Zárybnická, 2005). Pro přehlednost je daná problematika zachycena v následující tabulce č. 3.1

Tab. č. 3.1 Vztah pojistné částky a pojistné hodnoty

$PČ = PH$	Správně sjednané pojištění	Pojistné plnění bude poskytnuto ve výši skutečně vzniklé škody
$PČ > PH$	Přepojištění	Pojistné plnění bude poskytnuto ve výši skutečně vzniklé škody
$PČ < PH$	Podpojištění	Pojistné plnění se vypočte dle vzorce: Pojistné plnění = skutečná škoda * $(PČ/PH)$

$PČ$ = pojistná částka pojištěného majetku, PH = pojistná hodnota pojištěného majetku

Zdroj: Hradec, Křivohlávek a Zárybnická, 2005, s. 116

Rozsah rizik krytých v rámci pojištění majetku vyplývá z konstrukce pojištění, které může být využito jako:

- pojištění jednotlivého určeného rizika (např. pojištění proti požáru),
- pojištění sdružená, tedy pojištění kryjící několik vybraných rizik (např. pojištění FLEXA),
- pojištění All Risks, které kryje všechna rizika související s pojištěným objektem, přičemž jsou uplatněny konkrétní výluky z pojistného krytí (např. vyloučení válečných rizik, teroristických útoků, stávek apod.) (Ducháčková, 2009).

Majetková pojištění nabízejí nesčetné množství druhů pojistných produktů a mezi nejvýznamnější typy se řadí živelní pojištění, pojištění proti odcizení a vandalismu, pojištění technická, pojištění pro případ přerušení provozu, pojištění dopravní, pojištění finančních rizik atd. Následující text se jednotlivými typy zabývá podrobněji.

a) Pojištění pro případ poškození nebo zničení věci živelní událostí

Živelní pojištění je považováno za základ pojistné ochrany, neboť kryje rizika, která majetek ohrožují nejčastěji. Pojištění lze sjednat formou sdruženého pojištění, které se pak vztahuje na všechna živelní rizika uvedená v pojistné smlouvě. Rizika, která tvoří základní složku živelního pojištění, se souhrnně označují jako sdružené riziko „FLEXA“. Jde o zkratku z anglických termínů **F**ire, **L**ighting, **E**Xplosion and **A**ircraft, neboli pojistná nebezpečí požáru, úderu blesku, výbuchu a pádu letadla. Pojistnou ochranu pro tato základní živelní nebezpečí nelze sjednat jednotlivě, ale uzavírá se hromadně pro všechna čtyři rizika (Janata, 2014). Mezi další živelní nebezpečí, proti kterým lze sjednat pojištění patří vichřice, krupobití, povodeň, záplava, pád stromů a stožárů, zemětřesení, lavina a sesuv půdy, zřícení skal, tíha sněhu, záplava vodou z vodovodního potrubí apod. Pojistnou ochranu proti těmto živlům lze sjednat již jednotlivě, případně formou balíčků v rámci sdružených pojištění (tzv. sdružený živel). Přesný výklad jednotlivých živelních rizik, případně jejich výluk, je vždy uveden v pojistných podmínkách (Hradec, Krivohlávek a Zárbynická, 2005).

Živelní pojištění bývá konstruováno na principu tzv. nové hodnoty. V tomto případě je pojištěnému vyplaceno pojistné plnění ve výši odpovídající novému pořízení zničené věci, případně částce potřebné na opravu, pomocí které se uvádí majetek do původního stavu. Při vyplácení pojistného plnění je nutné přihlídnout i k výši opotřebení poškozeného majetku. Pokud opotřebení přesahuje určité procento, plní pojišťovna v časové ceně. Pojistné plnění

tak odpovídá hodnotě poškozeného majetku těsně před pojistnou událostí (s ohledem na opotřebení). Velikost pojistného závisí především na hodnotě pojištěného majetku, na uspořádání podniku z hlediska možné škody (konstrukce stavby, použité stavební materiály, úroveň zábranných opatření – hasičské přístroje, protipožární signalizační zařízení apod.), a také na spoluúčasti podnikatele na krytí vzniklé škody (Ducháčková, 2009).

b) Pojištění pro případ škod způsobených krádeží a loupeží

Dalším rizikem zahrnovaným do majetkových pojištění je nebezpečí krádeže a loupeže. V rámci tohoto pojištění lze pojistit zejména běžné věci movité, nebo cennosti jako peníze, drahé kovy, sbírkové a umělecké předměty apod. Zájem může být i o citlivé podnikové informace, které lze zneužít například v obchodním styku (Janata, 2014).

Pojištění se vztahuje na věci, při jejichž odcizení musel pachatel překonat překážky chránící majetek před krádeží, případně pachatel použil násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí, aby věc odcizil (Zuzaňák, Šulcová a Hora, 2011). Pojišťovna proto klade velký důraz na zábrannou činnost. Čím větší je hodnota majetku, tím přísnější bezpečnostní opatření jsou vyžadována. Rozsah a způsob zabezpečení je popsán v pojistné smlouvě a jedná se především o mechanické či elektronické zabezpečení jako je kvalitní oplocení areálu, mříže a ochranné fólie na oknech, bezpečnostní zámky a dveře, různé detektory a čidla, kamerové a poplašné systémy případně fyzická ostraha vykonávající pravidelné obchůzky po areálu (Janata, 2014).

Na rozdíl od živelních pojištění se tento druh pojištění často uzavírá na nižší částku, než je plná hodnota majetku, neboť podnikatel předpokládá, že potenciální zloděj má šanci odcizit či poškodit pouze omezené množství věcí, než například požár, který může postihnout a zničit celý majetek. Podnikatel proto pojišťuje jen základní část každé škody. Při stanovení pojistného se vychází z druhu pojištěného majetku, jeho hodnoty, umístění a úrovně zabezpečení. Pojištění se navíc sjednává s určitou spoluúčastí pojištěného, což výši pojistného výrazně snižuje (Páleník a kolektiv, 2007).

K pojištění krádeže a loupeže bývá často sjednáváno i pojištění vandalismu, čímž se rozumí úmyslné poškození či zničení majetku třetí osobou.

c) Pojištění pro případ přerušení provozu

Toto pojištění je známo také pod názvem šomážní pojištění a jde o pojištění nepřímých, tzv. následných škod, které vznikají v důsledku výpadku provozu, ke kterému

dochází na základě škod přímých, tedy poškozením nebo zničením pojištěného majetku živelní či jinou událostí (Hradec, Krivohlávek a Zárybnická, 2005). Nezabývá se tak přímou náhradou škody na majetku, ale důsledky těchto škod na provoz firmy, neboť přímé materiální škody způsobené jednotlivými pojištěnými riziky jsou obvykle nižší, než ztráty způsobené přerušением provozu. Pojištění tedy slouží k tomu, aby mohl podnik po vzniku škody obnovit svůj provoz (Čapková, 2000). V rámci tohoto produktu je obvykle pojištěn ušlý zisk a fixní náklady⁷, které nabíhají i v případě zastavení výroby. Součet obou položek se nazývá tzv. hrubý zisk a tvoří pojistnou částku pro přerušení provozu. Pojištění se sjednává pouze s pojištěním přímých škod, na jejichž základě má být hrazena ztráta z přerušení provozu a uzavírá se na dobu určitou. Pokud se v době pojištění stane škoda, která způsobí přerušení provozu, nabíhá období plnění pojišťovny, které trvá po dobu sjednanou ve smlouvě. V rámci tohoto období se uplatňuje i tzv. časová spoluúčast, při které není pojistné plnění vypláceno (Janata, 2014). Pojištěný si zároveň musí určit předpokládanou dobu přerušení provozu a podle toho volí dobu vyplácení pojistného plnění. Maximální doba výplaty pojistného plnění je obvykle ohraničena dobou jednoho roku. Páleník a kolektiv (2007, s. 99) tvrdí, že *„je to doba, která je dostatečně dlouhá, aby se pojištěný vzpamatoval i z té nejvážnější pojištěné škody a obnovil tak plnou kapacitu a obrat svého podniku“*.

d) Dopravní pojištění

Sjednává se pro případ poškození, zničení nebo ztráty majetku při dopravě a dělí se na pojištění havarijní, tedy pojištění samotného dopravního prostředku a na pojištění přepravovaného zboží (Ducháčková, 2009). Tato pojištění nejsou povinná, avšak v určitých oborech podnikání, kde se často uskutečňuje přeprava zboží, bývají tyto produkty téměř nutností, neboť se zvyšujícími se objemy přepravovaného zboží dochází k nárůstu dopravních rizik, kterým jsou majitelé přepravovaných zásilek vystavováni a právě prostřednictvím těchto pojištění mohou náklady na krytí škod v dopravě minimalizovat.

Pojištění přepravovaného zboží je známé také pod názvem cargo pojištění a jeho účelem je krytí ztrát způsobené poškozením, zničením nebo ztrátou zboží během přepravy. Poskytují se dva typy krytí, a to majetkové nebo odpovědnostní. V případě majetkového krytí

---

⁷ „K fixním nákladům patří platy a mzdy zaměstnanců včetně zdravotního a sociálního pojištění, nájemné, úroky za půjčky, poplatky za vodu, plyn, teplo, elektřinu, telefon, náklady na úklid, ostrahu a reklamu, předplatné periodik atp. (Janata, 2014, s.60).“

je pojištěný majitelem daného zboží a přepravuje ho v rámci vlastní činnosti, kdežto u odpovědnostního krytí má pojištěný dané zboží pouze ve správě a přepravuje ho pro jiné osoby. Sjednává se pro vnitrostátní i mezinárodní přepravu a týká se zboží zasílaného silniční nebo železniční dopravou, lodí či letadlem (Páleník a kolektiv, 2007). Toto pojištění se poskytuje na bázi „All Risk“, což znamená, že jsou kryta všechna rizika, která mohou zboží během přepravy ohrozit, s výjimkou těch, která jsou vyloučena v pojistných podmínkách případně v samotné pojistné smlouvě. V zásadě se pojišťuje celá trasa přepravy včetně nákladu a výkladu zboží, tj. ze skladu odesílatele do skladu příjemce. Pojištění se zpravidla provádí na základě rámcových smluv, ve kterých jsou pojištěny všechny přepravy uskutečněné během sjednaného pojistného období, případně lze pojistit jednotlivé zásilky zvlášť (Hradec, Zárybnická a Křivohlávek, 2005).

Pojistné se sjednává individuálně a jeho výše je dána druhem a hodnotou přepravovaného zboží, trasou přepravy nebo teritoriálním rozsahem pojištění, rozsahem pojistného krytí a v neposlední řadě též výši spoluúčasti (Ducháčková, 2009).

Jedním z druhů dopravního pojištění je i *pojištění havarijní*, které se sjednává pro případ škody v důsledku havárie motorového vozidla. Na rozdíl od povinného ručení, o kterém budeme hovořit v rámci pojištění odpovědnosti, kryje ztráty vzniklé na majetku samotného pojistníka. Jedná se tedy o dobrovolné smluvní pojištění, kde základem pojistného krytí je riziko havárie způsobené nárazem či střetem. Pojišťovny však upozorňují i na nebezpečí živelních pohrom, vandalství či odcizení. Poškození, případně zničení vozidla tak může být způsobeno jakoukoliv událostí, a proto je havarijní pojištění nabízeno buď jako „All Risk“, nebo je konstruováno jako sdružené pojištění, ve kterém si pojistník vybírá jednotlivé rizika podle svých potřeb. V obou případech však existují určité výluky, které osvobozují pojišťovnu od vyplacení pojistného plnění. Zpravidla jde o škody vzniklé materiálovou vadou, chybnou konstrukcí, nesprávnou údržbou, přirozeným opotřebením či řízením vozidla pod vlivem alkoholu nebo bez řidičského průkazu (Zuzaňák, Šulcová a Hora, 2011).

K havarijnímu pojištění lze sjednat také pojištění úrazu osob ve vozidle či pojištění zavazadel a věcí osobní potřeby. Pojištění se vždy sjednává s určitou spoluúčastí, kterou se pojištěný bude na vzniklé škodě podílet. Čím větší bude spoluúčast, tím levnější bude pojistné. To je stanoveno na základě zvolených pojistných nebezpečí, druhu vozidla, jeho stáří, pořizovací ceny, způsobu platby a zvolené spoluúčasti. Součástí pojistných smluv jsou často i asistenční služby, jejichž rozsah je uveden v pojistné smlouvě. Obvykle se jedná o

zapůjčení náhradního vozidla či pomoc v případě poškození vozidla v zahraničí (Hradec, Křivohlávek a Zárybnická, 2005).

Mnoho firem má však k pojištění více než jedno vozidlo, a proto využívají tzv. pojištění flotily (vozových parků). Toto pojištění nabízí lepší cenové podmínky, komplexnost poskytovaných služeb a přehledné řešení správy pojištění, neboť jde o pojištění více vozidel v rámci jedné pojistné smlouvy (Páleník a kolektiv, 2007).

3.4.2 Pojištění finančního a právního charakteru

Pojištění této povahy má za úkol chránit podnikatele při nahodilých událostech nastalých z důvodu platební neschopnosti nebo v případě různých právních obtíží. Do této skupiny můžeme zařadit pojištění úvěru, pojištění pohledávek či pojištění právní ochrany.

a) Pojištění cenností

Definice cenností je široká a zahrnuje jak hotové peníze, tak i šeky, známky, kolky, stravenky apod. Toto krytí lze zahrnout do základního pojištění movitých věcí, avšak pro svou zvláštní povahu bývají často v pojistných smlouvách ošetřeny samostatně. Pojištění cenností se vztahuje jak na cennosti v prostorách firmy (pokladny, trezory), tak i na cennosti při přepravě. Obvykle se krytí týká všech pojistných nebezpečí, avšak existují výluky, například manko v důsledku chyby, škoda způsobená tím, že klíč k trezoru byl ponechán v provozovně, konfiskace apod. Při stanovení pojistného je rozhodující ochrana provozovny, typ trezoru a samozřejmě výše spoluúčasti. Pojistné plnění bývá většinou jednoduchou záležitostí, neboť výše ztráty je v případě hotových peněz snadno zjiitelná (Páleník a kolektiv, 2007).

b) Pojištění úvěrů

Podnikatel, který má vůči bance finanční závazky, je ve své činnosti ohrožován řadou rizik, a pokud dojde k jejich realizaci, mohou poškodit nejen samotného podnikatele, ale i banku, neboť v případě zhoršené finanční situace klienta je ohrožován nárok banky na vypořádání své pohledávky. Banky tak často spolu s úvěrem zajišťují i jeho pojištění. Toto pojištění je tedy konstruováno tak, aby byla pojistným plněním kryta platební neschopnost pojištěného v případě nahodilé pojistné události. Jde tedy o efektivní nástroj pro plnění závazků i v případě neočekávaných nepříznivých situací (Ducháčková, Daňhel a kol., 2012).

Při stanovování výše pojistného se vychází především z druhu, výšky a délky úvěru, ale také z finanční situace dlužníka, velikosti firmy či jejího obratu (Ducháčková, Daňhel a kol., 2012).

c) Pojištění právní ochrany

Jde o komplexní systém pomoci, jehož smyslem je zabezpečení takového postavení podnikatele, aby mohl dostatečným způsobem uplatňovat svá práva. Pojištění se vztahuje na události související s podnikatelskou činností a předmět podnikání musí být v pojistné smlouvě vždy specifikován. Pojistná ochrana tohoto pojištění zahrnuje zejména právní poradenskou činnost pojistitele, pomoc pojištěné osobě při prosazování jeho zájmů a finanční úhradu výdajů, které je nutné v souvislosti s ochranou těchto zájmů vynaložit. Těmito výdaji se rozumí obvyklé odměny právních zástupců, soudní poplatky, náklady na znalecké posudky, náklady protistrany, které je nutné na základě soudního rozhodnutí uhradit, případně další náklady spojené se soudním řízením. Toto pojištění poskytuje pojištěnému ochranu nejen v případě, kdy on škodu způsobil či je z takového činu obviněn, ale i v případě, kdy on sám se cítí na svých právech poškozen (Hradec, Krivohlávek a Zárybnická, 2005).

Tento produkt je vhodný zejména pro menší a střední podnikatelské subjekty, kteří nedisponují svými osobními advokáty, a lze ho využít v jakémkoliv oboru podnikání. Podnikatel však musí zvážit, zda je pro něj toto pojištění vzhledem k rozsahu jeho činnosti výhodné.

3.4.3 Pojištění odpovědnosti

Nedokonalost lidské společnosti je vedle živelních sil dalším významným zdrojem negativních důsledků nahodilých událostí. I přesto, že je každý povinen chovat se tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, majetku či přírodě, nelze se jim zcela vyhnout. Příčinou možných nebezpečí mohou být jak objektivní nedokonalosti lidských smyslů, tak i subjektivní lidské vlastnosti, jakými jsou neznalost, nezkušenost, omyl, nedbalost, selhání apod. Z výše uvedeného plyne, že při jakékoliv lidské činnosti, může dojít ke způsobení škody jinému subjektu, ať už na jeho zdraví či majetku. V tomto případě má pak poškozený právo uplatňovat nárok na náhradu škodu vůči tomu, kdo mu škodu svým jednáním způsobil (Ducháčková, Daňhel a kol., 2012). A právě z těchto důvodů dnes pojišťovny nabízejí širokou škálu odpovědnostních pojištění, díky kterým může podnikatel přenést značnou část tohoto

rizika na pojišťovnu, která tak přebírá závazek uhradit za pojištěného vzniklou škodu. Pojištění odpovědnosti tedy kryje rizika související se skutečností, že pojistník může svou činností způsobit škody jinému subjektu (Ducháčková, 2009).

Odpovědnost pojištěného za škodu může přicházet v úvahu ve dvou případech. V prvním případě může k pojistné události dojít porušením právní povinnosti, a to formou jednání pojištěného (např. nedodržení předepsaných technologických postupů při výrobě) nebo jeho nečinností (např. neodstranění závady). V druhém případě se odpovědnost odvíjí od vzniku určité právně významné události. Jednou z takových událostí může být např. událost vzniklá při provozní činnosti podnikatele, při provozu dopravního prostředku apod. (Páleník a kolektiv, 2007).

Konstrukce pojištění odpovědnosti je založena na dvou základních principech, a to na principu Claims Made a principu Loss Occurrence. V rámci principu Claims Made je rozhodnou okolností pro vznik práva na pojistné plnění okamžik, kdy poškozený vznesl vůči pojištěnému nárok na náhradu škody. Z pojištění jsou tedy kryty škody, které mohly nastat v minulosti, avšak jejich následky (uplatnění nároku na náhradu škody) se projeví až v době trvání pojistné smlouvy. Princip Loss Occurrence spočívá v tom, že rozhodnou okolností pro vznik práva na pojistné plnění je okamžik vzniku škody. Pojištění tedy kryje škody, které jsou způsobeny v době platnosti pojistné smlouvy a nároky poškozeného subjektu jsou z pojištění uhrazeny bez ohledu na to, kdy dojde ke konečnému rozhodnutí o výši odškodnění. Většina odpovědnostních pojištění je dnes konstruována právě na tomto principu (Ducháčková, 2009).

Toto pojištění nesmí vést k obohacení, a proto ho nelze sjednat jako pojištění obnosové, ale pouze jako pojištění škodové, které má vyrovnat úbytek poškozeného majetku. V případě, že vznikne právo na pojistné plnění, poskytne ho pojistitel poškozenému, nikoli pojištěnému. Tím je zajištěna ochrana poškozeného v případě, že by mu pojištěný prostředky z pojistného plnění nechtěl poskytnout. Pojištěný subjekt má právo na pojistné plnění jen v tom případě, pokud poškozenému nahradil škodu sám. Pojistné plnění lze v pojistné smlouvě omezit jeho horní hranicí. Lze tedy stanovit limit pojistného plnění, který se určuje na návrh pojistníka. Pokud limit pojistného plnění není ujednáán, je pojistitel povinen nahradit škodu v plné výši (Jandová, Šlauf a Svejkovský, 2014).

Odpovědnostní pojištění existuje ve všech variantách a to jak zákonné, smluvní povinné i smluvní dobrovolné a vyskytuje se v celé řadě konkrétních pojistných produktů. Následující text některé z nich vysvětluje podrobněji.

a) Pojištění odpovědnosti za škody při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání

Riziko pracovního úrazu a nemoci z povolání je velice významné, a proto je krytí těchto škod regulováno státem. Odpovědnost zaměstnavatele za tyto rizika řeší zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce a podmínky včetně sazeb pojištění jsou stanoveny ve vyhlášce Ministerstva financí č. 125/1993 Sb. Toto pojištění je na základě těchto právních předpisů povinna uzavřít každá fyzická či právnická osoba, která zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance. Pojistný vztah tak vzniká přímo ze zákona a ne na základě pojistné smlouvy jako je tomu u pojištění smluvních. Zaměstnavateli z tohoto pojištění plyne právo, aby za něj pojišťovna uhradila škodu, která vznikla jeho zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Pojistné plnění v tomto případě slouží jako náhrada ztrát na výdělků v době pracovní neschopnosti, náhrada za bolest či ztížení společenského uplatnění a další náhrady v případě poškození zdraví, případně náhrada za věcné škody. Pojistné vychází ze základu stanoveného pro vyměření sociálního pojištění a sazby pojistného se liší podle odvětví činnosti podnikatele. Toto pojištění lze v České republice sjednat pouze u dvou pojišťoven, a to u Kooperativy, a.s., a České pojišťovny, a. s. (Ducháčková, 2009).

b) Pojištění profesní odpovědnosti

Toto pojištění chrání pojištěného při vzniku škody, která souvisí s výkonem jeho profesní činnosti, před nečekanými finančními náklady. Uzavírají ho subjekty, které by v důsledku výkonu své profese mohli poškodit ostatní a náhradu za vzniklou škodu by nedokázali uhradit z vlastních zdrojů. Toto pojištění je ve většině případů bráno jako smluvní povinné, což znamená, že bez příslušného pojištění nelze dané povolání vykonávat. Pojištění profesní odpovědnosti se týká například advokátů a notářů, lékařů, auditorů, daňových poradců, pojišťovacích zprostředkovatelů, architektů a mnoha dalších povolání, kterým to ukládají příslušné právní předpisy (Hradec, Krivohlávek a Zárybnická, 2005).

c) Pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel

Tento druh pojištění se běžně nazývá povinné ručení a existuje ve všech vyspělých tržních ekonomikách, a také u nás má dlouholetou tradici. Toto pojištění bylo u nás zavedeno již zákonem č. 81/1935 Sb., o jízdě motorovými vozidly a mělo formu zákonného pojištění. Zákon tedy určoval jak podmínky pojištění, tak i jeho rozsah. Zásadní změna byla provedena zákonem č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, který transformoval toto pojištění do podoby povinné smluvního (Karfíková, Přikryl a kolektiv, 2010).

Povinnost sjednat toto pojištění má každý občan a podnikatelský subjekt, který chce na pozemních komunikacích provozovat motorové vozidlo. Důvody pro přinucení provozovatele vozidla k uzavření tohoto pojištění lze nalézt především v ekonomické oblasti, neboť škody, které může při dopravní nehodě způsobit, jsou v mnoha případech nad jeho finanční možnosti. Proto, aby byla poškozenému škoda skutečně nahrazena, je nutné, aby odškodnění prováděla bonitní finanční instituce (Ducháčková, Daňhel a kol., 2012).

Vztah mezi pojistitelem a pojistníkem vzniká uzavřením pojistné smlouvy, na základě které má pojištěný právo, aby za něj pojistitel uhradil poškozenému škody, za které je v souvislosti s provozem motorového vozidla odpovědný (Karfíková, Příkryl a kolektiv, 2010). Pojišťovny si v pojistných smlouvách stanovují maximální limity pojistného plnění, které jsou v případě pojistné události ochotny poškozenému vyplatit, aby však nedocházelo ke sjednávání příliš nízkých pojistných částek, stanovuje zákon alespoň jejich minimální výši (Zuzaňák, Šulcová a Hora, 2011).

Kromě těchto druhů odpovědnostních pojištění existují na trhu i další pojistné produkty, které lze v podnikatelské činnosti využít a ty jsou již plně na dobrovolné bázi.

d) Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem organizace

Tento typ odpovědnostního pojištění je pro podnikatele velmi typický, neboť se zaměřuje na krytí škod, které může způsobit svým provozem nebo činností třetím osobám. Toto pojištění si může sjednat jakýkoliv podnik, bez ohledu na obor, ve kterém působí. Může se jednat o škody malého i velkého charakteru. Například jde o škody vzniklé při opravě, škody na odložených věcech v restauraci nebo také škody způsobené návštěvníkům ve výrobních halách, škody vzniklé třetím osobám v důsledku výbuchu továrny a cokoliv jiného, co souvisí s provozem podnikatelského subjektu (Zuzaňák, Šulcová a Hora, 2011).

e) Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku

Toto pojištění se sjednává pro případ, kdy závada na zboží podnikatele či vadně provedená práce způsobí třetí osobě zranění nebo jinou škodu. Tato poškozená osoba má pak právo na náhradu vzniklé škody, kterou hradí pojišťovna v rámci pojistného plnění (Páleník a kolektiv, 2007).

f) Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou managementem

Předmět pojištění se vztahuje na škody způsobené členy statutárních orgánů, představenstev či dozorčích rad, řediteli nebo kterýmkoliv jinými manažery v souvislosti s výkonem jejich funkce v podniku. Škoda může být způsobena třetím osobám nebo samotnému podniku a v případě její realizace vyplatí pojišťovna pojistné plnění, ovšem pouze v tom případě, že se jedná o neúmyslné jednání, opomenutí či nedbalost (Martinovičová, 2009).

Mezi další druhy odpovědnostních pojištění patří například pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnancem zaměstnavateli, pojištění odpovědnosti za škody na životním prostředí, pojištění odpovědnosti za škodu na věcech převzatých atd. Těmto pojištěním se však podrobněji již zabývat nebudeme.

4 Charakteristika vybraného podnikatelského subjektu

Následující část práce bude zaměřena na reálný podnikatelský subjekt a jeho pojistný program. V úvodu se seznámíme s podnikem a jeho činností, popíšeme si současný stav pojistného programu vybraného subjektu a následně se zaměříme na pojistné události, které podnik postihly od roku 2009 do roku 2013. Tato kapitola byla zpracována na základě poskytnutých interních materiálů vybraného podniku.

4.1 Základní údaje o společnosti

Pro zpracování této části diplomové práce byl vybrán podnikatelský subjekt, jehož vedení si z důvodů citlivosti poskytnutých údajů přálo zůstat v anonymitě, a proto jsem zvolila fiktivní název Plante s.r.o. Jedná se o společnost, jejíž hlavní činností je velkoobchodní prodej květin, floristického materiálu, dekorací a sezónních doplňků.

Plante s.r.o. má v současnosti dva společníky, z nichž každý má ve společnosti 50-ti % obchodní podíl. Oba společníci jsou zároveň jednateli podniku. Základní kapitál podniku, který je tvořen vklady obou společníků, činí 200 000,- Kč a je splacen v celé své výši.

Vznik firmy Plante s.r.o. se datuje od roku 1990 a její hlavní firemní aktivitou byl prodej řezaných květin. Během dvou let firma otevřela 5 maloobchodních prodejen, rozšířila svůj sortiment o hrnkové květiny a různý floristický materiál, zřídila velkoobchodní prodejnu a začala s distribucí tohoto zboží do květinových obchodů. S rostoucími nároky zákazníků na kvalitu i sortiment se pronajaté prostory staly nevyhovujícími a bylo rozhodnuto o výstavbě nového areálu, který se v průběhu let rozrostl o několik budov, skladů, hal a skleníků. Od svého vzniku podnik Plante s.r.o. postupně získal významné postavení na tuzemském květinovém trhu, a to nejen v Moravskoslezském kraji, kde má svoje sídlo, ale v celé České republice, neboť se centrální velkosklad rozšířil o síť poboček v Brně i Praze.

Plante s.r.o. je rozvíjející se obchodní společností, což se projevuje v jejích pozitivních výsledcích hospodaření. V současné době pracuje v podniku Plante s.r.o. celkem 71 zaměstnanců, a podnik i nadále zajišťuje vysoký standard v nabídce a distribuci květin a doplňkovém sortimentu. V základní nabídce podniku je mimo řezaných a hrnkových květin také široký sortiment dekorativního a aranžérského materiálu či doplňkového zboží. Velká část nabízeného sortimentu pochází z přímých dovozů ze zemí, jako je Indie, Čína, Ekvádor, Kolumbie, Polsko, Itálie, Německo, ale také samozřejmě z největší květinové aukce, která se

nachází v Nizozemském Aalsmeeru. Kromě vlastního dovozu podnik velmi úzce spolupracuje i s tuzemskými výrobci a ostatními významnými dovozci.

4.2 Současný stav pojistného programu

V této části se zaměříme na aktuální pojistný program podniku Plante s.r.o. K tomuto účelu mi byly poskytnuty potřebné materiály, z nichž vzešly informace uvedené v následujícím textu a v tabulkách č. 4.1 – 4.4

V současné době podniku Plante s.r.o. zajišťuje pojistnou ochranu makléřská společnost RESPECT OSTRAVA, s.r.o., se kterou spolupracuje od roku 2008. Tato společnost provádí podniku Plante s.r.o. analýzu rizik, sestavuje jeho pojistný program a je pověřena správou pojistných smluv. Současné pojistné smlouvy, které má Plante s.r.o. uzavřeny se třemi pojistiteli, byly sjednány před rokem 2014 a řídí se tak starou právní úpravou, tedy zákonem o pojistné smlouvě. S těmito pojistiteli má Plante s.r.o. sjednáno zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, živelní pojištění, pojištění proti krádeži a loupeži, pojištění proti vandalismu, pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, havarijní pojištění a pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozní činností.

4.2.1 Pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání

Toto pojištění je ze zákona povinen uzavřít každý subjekt, který zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance a zaměstnavateli z tohoto pojištění plyne právo, aby za něj příslušná pojišťovna uhradila škodu, která vznikla jeho zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Pojišťovna hradí škodu v takovém rozsahu, v jakém za ni zaměstnavatel odpovídá dle zákoníku práce.

Povinnost uzavřít toto pojištění tedy plyne také podniku Plante s.r.o., který má toto pojištění sjednáno u pojišťovny Kooperativa a.s. a výše pojistného se stanovuje ze souhrnu vyměřovacích základů všech zaměstnanců, které v příslušném období zaměstnával. Sazby pojistného jsou určeny zákonem a liší se podle odvětví činnosti podnikatele. V případě podniku Plante s.r.o. je sazba stanovena ve výši 5,6 ‰. Pojistné je placeno čtvrtletně a v roce 2014 podnik zaplatil celkem 89 215,- Kč.

4.2.2 Živelní pojištění

Živelní pojištění má podnik Plante s.r.o. sjednáno u UNIQA pojišťovna a.s. (dále „UNIQA“) a vztahuje se na soubor vlastních budov a staveb, skleníky, zásoby, vlastní movité věci, provozně technické zařízení a soubor cenností a peněz.

Pojištění je sjednáno na základě nové ceny. V tomto případě by pojistné plnění pojišťovny mělo poskytnout takové prostředky, aby za ně bylo možné pokrýt náklady související se znovupořízením poškozeného majetku.

Plante s.r.o. má živelní pojištění sjednáno v rozsahu základního živelního nebezpečí, které zahrnuje pojištění pro případ poškození či zničení pojištěné věci požárem, výbuchem, úderem blesku, nárazem či zřícením letícího tělesa, jeho částí nebo jeho nákladem, rázovou vlnou, kouřem a nárazem silničního vozidla. K základnímu živelnímu pojištění je sjednáno také připojištění ostatních a katastrofických nebezpečí, mezi které patří nebezpečí vichřice, krupobití, sesuv půdy, tíha sněhu, námraza, pád stromu, stožáru či jiných předmětů. Dále se jedná o poškození či zničení věci povodní nebo záplavou, zemětřesením a výbuchem sopky. Součástí živelního pojištění je také pojištění pro případ škod vzniklých v důsledku vody unikající z vodovodních zařízení. Živelní pojištění je doplněno také pojištěním nákladů, které vznikly při odklizení poškozené věci a je sjednáno na 1. riziko. Pojištění na 1. riziko se sjednává v případě, pokud nelze hodnotu pojištěné věci či souboru věcí v době sjednání pojištění určit a pojistná částka proto udává horní hranici pojistného plnění. V případě, že vzniklé náklady budou vyšší než stanovená pojistná částka, bude plnění pouze do výše sjednané pojistné částky.

Pro lepší představu je stav živelního pojištění zobrazen v tabulce č. 4.1, kde jsou uvedeny jednotlivé předměty pojištění včetně sjednané pojistné částky a spoluúčasti. V případě vodovodních škod a ostatních živelních nebezpečí je pojištění sjednáno s maximálním ročním limitem pojistného plnění ve výši 15 mil. Kč a katastrofická živelní nebezpečí s ročním limitem pojistného plnění ve výši 10 mil. Kč. Tento limit udává horní hranici pojistného plnění ze všech pojistných událostí nastalých v průběhu jednoho pojistného roku.

Tab. č. 4.1 Současný stav živelního pojištění

ŽIVELNÍ POJIŠTĚNÍ		
Předmět pojištění	Pojistná částka (Kč)	Spoluúčast (Kč)
Základní živelní nebezpečí		
Soubor budov a staveb vč. stavebních součástí a příslušenství	41 734 000	10 000
Skleníky	4 000 000	10 000
Soubor movitého majetku a provozně-technického zařízení	800 000	10 000
Soubor vlastních zásob	54 574 000	10 000
Soubor cenností a peněz	700 000	10 000
Ostatní živelní nebezpečí		
Soubor majetku, který je současně pojištěn na základní živelní nebezpečí	101 808 000	10 000
Maximální roční limit pojistného plnění: 15 000 000,- Kč		
Katastrofická živelní nebezpečí		
Soubor majetku, který je současně pojištěn na základní živelní nebezpečí	101 808 000	1 % z poj.plnění, min. 20 000
Maximální roční limit pojistného plnění: 10 000 000,- Kč		
Vodovodní škody		
Soubor majetku, který je současně pojištěn na základní živelní nebezpečí	101 808 000	10 % z poj.plnění, min. 5 000
Maximální roční limit pojistného plnění: 15 000 000,- Kč		
Pojištění nákladů		
Náklady na odklizení poškozené věci nebo jejích zbytků	500 000	0
Celkové roční pojistné:	60 952,- Kč	
Poskytnutá sleva:	10 %	
Celkové roční pojistné po slevě:	54 857,- Kč	

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních materiálů podniku Plante s.r.o.

Roční pojistné za všechny položky v rámci živelního pojištění činí 60 952,- Kč, avšak pojišťovna poskytla slevu za sjednanou délku pojištění ve výši 10%, což činí 6 095,- Kč. Po slevě je tedy roční pojistné za živelní pojištění placeno ve výši 54 857,- Kč.

4.2.3 Pojištění proti odcizení

Pojištění majetku pro případ odcizení je taktéž sjednáno s pojišťovnou UNIQA a zahrnuje nebezpečí krádeže vloupáním či loupežným přepadením. Dle VPP pojištění majetku proti odcizení pojišťovny UNIQA (2005) vzniká právo na pojistné plnění při krádeži vloupáním pouze tehdy, pokud pachatel musel násilím překonat překážky, chránící pojištěnou věc a v případě loupežného přepadení použil pachatel hrozbu bezprostředního násilí.

Do pojistné ochrany je zahrnuto také pojištění pro případ úmyslného poškození nebo zničení majetku, tedy vandalismu a pojištění nákladů, které vznikly díky pojistným událostem v rámci pojištění krádeže, loupeže či vandalismu. Jedná se například o náklady na výměnu zámeků, pořízení nových klíčů, opravu bezpečnostních zařízení apod. Pojištění vandalismu a pojištění nákladů bylo sjednáno na 1. riziko.

Současný stav pojištění proti odcizení je zachycen v tabulce č. 4.2, kde jsou uvedeny jednotlivé předměty pojištění včetně sjednané pojistné částky a spoluúčasti.

Tab. č. 4.2 Současný stav pojištění proti odcizení

POJIŠTĚNÍ PROTI ODCIZENÍ		
Předmět pojištění	Pojistná částka (Kč)	Spoluúčast (Kč)
Krádež vloupáním a loupežným přepadením		
Stavební součásti pojištěných budov a staveb (vč. skleníků)	100 000	5 000
Soubor movitého majetku a provozně-technického zařízení	800 000	5 000
Soubor vlastních zásob	2 000 000	5 000
Soubor cenností a peněz	700 000	5 000
Vandalismus		
Soubor majetku současně pojištěný proti krádeži a loupeži	100 000	10 % z poj.plnění, min. 2 000
Pojištění nákladů		
Náklady na odstranění škod	35 000	0
Celkové roční pojistné:		
		12 903,- Kč
Poskytnutá sleva:		
		10 %
Celkové roční pojistné po slevě:		
		10 803,- Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních materiálů podniku Plante s.r.o.

Roční pojistné za všechny pojištěné položky činí celkem 12 903,- Kč. Podniku byla poskytnuta 10% sleva za délku pojistného období, tedy za dobu, na kterou byla smlouva sjednaná a činí 1 290,- Kč. Po započtení slev je roční pojistné placeno v hodnotě 10 803,- Kč.

4.2.4 Pojištění motorových vozidel

Plante s.r.o. vlastní rozsáhlou flotilu motorových vozidel mezi které je zahrnuto 9 osobních automobilů, 16 nákladních vozidel, 2 tahače a 3 návěsy. U všech těchto vozidel je sjednáno jak pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (dále „povinné ručení“), tak i havarijní pojištění, případně doplňkové pojištění skel.

V současné době je vozový park podniku pojištěn v rámci skupinového pojištění autoflotily u pojišťovny Allianz a.s. Flotilové pojištění je určeno podnikatelským subjektům vlastníci alespoň 5 vozidel a zahrnuje pojištění celého vozového parku podniku. Tento typ pojištění umožňuje přizpůsobovat sjednané pojištění změnám vozového parku, poskytuje cenové zvýhodnění a nabízí komfortní správu pojištění všech vozidel. Plante s.r.o. má tedy vozidla pojištěná v rámci jedné skupinové pojistné smlouvy, kde je každé jednotlivé vozidlo přihlášeno jednou aktivní podsmlouvou.

Povinné ručení patří mezi povinné smluvní pojištění a podle § 1 zákona č. 168/1999 o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla ho musí mít sjednán každý subjekt, který chce na pozemních komunikacích provozovat motorové vozidlo. Z povinného ručení jsou hrazeny třetím osobám škody z poškozené či zničené věci, z ušlého zisku nebo škody na zdraví a z usmrcení. Limit pojistného plnění je tímto zákonem stanoven v minimální výši 35 mil. Kč pro věcné škody a ušlý zisk a 35 mil. Kč v případě škod na zdraví nebo usmrcení. Plante s.r.o. má u všech svých vozidel tento limit stanoven v obou případech na 50 mil. Kč. K povinnému ručení je dále sjednáno pojištění zavazadel, pojištění základních asistenčních služeb a úrazové pojištění osob ve vozidle. V rámci povinného ručení není sjednána žádná spoluúčast pojistníka a pojišťovna tedy případné škody hradí v plné výši.

V rámci havarijního pojištění má Plante s.r.o. sjednanou kombinaci pojistných rizik ve formě tzv. „All risk“. Pojištění tedy kryje rizika jako je havárie, odcizení a vandalismus, živelní událost a poškození či zničení zaparkovaného vozidla zvířetem. Plante s.r.o. má u havarijního pojištění sjednanou spoluúčast ve výši 10%, minimálně však 10 000,- Kč. Součástí havarijního pojištění je také doplňkové pojištění skel a toto pojištění je sjednáno mimo návěsů pro všechny vozidla ve vlastnictví firmy. Pojištění skel zahrnuje nebezpečí havárie, živelní události, odcizení a vandalismu a vztahuje se nejen na sklo čelní, ale na veškeré skleněné výplně, které slouží k výhledu z vozidla, tedy skla obvodové i střešní. Tak jako havarijní pojištění je i pojištění skel sjednáno s 10-ti % spoluúčastí. Podle PP Allianz autoflotiy (2014) se při stanovování výše pojistného plnění v případě havarijního pojištění vychází z ceny a stáří pojištěného vozidla.

Přehled sjednaného povinného ručení a havarijního pojištění v rámci podniku Plante s.r.o. můžeme vidět v tabulce č. 4.3.

Tab. č. 4.3 Současný stav pojištění motorových vozidel

POJIŠTĚNÍ MOTOROVÝCH VOZIDEL				
Druh vozidla	Počet vozidel	Druh pojištění	Spoluúčast	Pojistné celkem (Kč)
Osobní automobily	9	Povinné ručení	-	37 052
		Havarijní pojištění	10 %	65 660
		Pojištění skel	10 %	13 500
Nákladní automobily	16	Povinné ručení	-	96 152
		Havarijní pojištění	10 %	76 288
		Pojištění skel	10 %	40 000
Tahače	2	Povinné ručení	-	85 104
		Havarijní pojištění	10 %	27 176
		Pojištění skel	10 %	10 000
Návěsy	3	Povinné ručení	-	8 376
		Havarijní pojištění	10 %	28 212
Celkové roční pojistné:			487 420,- Kč	

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních materiálů podniku Plante s.r.o.

U flotilových smluv je nejdůležitějším kritériem pro stanovení pojistného velikost flotily, typ a značka vozidel, stáří vozidla, zvolená spoluúčast a dosavadní škodní průběh. Celková částka, kterou společnost Plante s.r.o. ročně vydá na zaplacení pojištění svého vozového parku je 487 420,- Kč, z čehož 226 684,- Kč připadá na povinné ručení a 260 736,- Kč na pojištění havarijní a doplňkové připojištění skel. Tyto ceny jsou již po odečtení veškerých slev a bonusů.

4.2.5 Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozní činností

Pojištění odpovědnosti podniku je sjednáno s pojišťovnou Allianz, a.s. a vztahuje se na případy, kdy podnik odpovídá za škodu vzniklou třetí osobě v souvislosti s činností podniku. Jedná se zejména o škody na životě, zdraví nebo majetku včetně následných finančních škod. Pojištění je v tomto rozsahu sjednáno s limitem pojistného plnění ve výši 10 000 000,- Kč a spoluúčastí 10 000,- Kč. Pojištění se vztahuje na pojistné události, které vzniknou na území EU a ročně podnik za tuto pojistnou ochranu zaplatí 14 145,- Kč.

Pro přehled je současný stav pojištění podniku Plante s.r.o. shrnut v tabulce č. 4.4, ze které vyplývá, že největší položkou je pro podnik havarijní pojištění a povinné ručení, což je pochopitelné, neboť k zásadní činnosti podniku patří prodej a rozvoz zboží k odběratelům.

Tab. č. 4.4 Současný stav pojistného programu podniku Plante s.r.o.

TYP POJIŠTĚNÍ	ROČNÍ POJISTNÉ (v Kč)
Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele	89 215
Živelní pojištění	54 857
Pojištění proti odcizení a vandalismu	10 803
Povinné ručení	226 684
Havarijní pojištění a připojištění skel	260 736
Pojištění odpovědnosti z provozu organizace	14 145
CELKEM	656 440

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních materiálů podniku Plante s.r.o.

Celkové roční pojistné, které podnik za sjednané pojištění zaplatí, činí 656 440,- Kč což je poměrně vysoká částka, avšak pojištění znamená pro podnik určitý druh klidu, neboť v případě pojistné události je pojistitel povinen vyplatit pojistné plnění, čímž se vzniklá škoda značně zmírňuje.

4.3 Škodní průběh v podniku Plante s.r.o.

Aby bylo možné říci, zda je pojistný program podniku Plante s.r.o. užitečný, je nutné zhodnotit pojistné události, které v podniku nastaly během určitého období.

Od roku 2009 do roku 2013 došlo v podniku Plante s.r.o. celkem k 34 škodným událostem a převážná část se týkala dopravních nehod. Z tohoto důvodu je nejprve pozornost věnována pojistným událostem vyplývajícím z poškození motorových vozidel a ostatní pojistné události budou popsány až v následujícím textu.

4.3.1 Pojistné události vyplývající z poškození motorových vozidel

Škody, které vznikly při dopravní nehodě na motorových vozidlech, mohou být nahrazeny dvěma způsoby, a to buď z havarijního pojištění, nebo z povinného ručení jiného subjektu, pokud byla škoda způsobena vinou tohoto dalšího subjektu. Tato kapitola se však v rámci zkoumaného období zabývá pouze těmi událostmi, jejichž pojistné plnění plyne z havarijního pojištění.

V roce 2009 došlo v podniku celkem k pěti pojistným událostem v důsledku havárie motorových vozidel. Škody byly způsobeny především na nákladních vozidlech, jen jedna z pojistných událostí se týkala vozidla osobního. Vzniklé škody byly neprodleně nahlášeny

pojišťovně, která po nutném šetření a prostudování potřebné dokumentace poukázala na účet podniku pojistné plnění. Ve všech případech byla z pojistného plnění odečtená sjednaná spoluúčást ve výši 10%. V roce 2009 obdržel podnik pojistné plnění v celkové výši 168 230,- Kč, což odpovídá více než polovině z pojistného, které podnik ročně za havarijní pojištění zaplatí.

Roku 2010 došlo pouze ke dvěma pojistným událostem. První pojistná událost byla způsobena vlivem dopravní nehody, ve které došlo k poškození osobního automobilu. Po odečtení spoluúčasti ve výši 10 000,- Kč bylo podniku poskytnuto pojistné plnění ve výši 35 513,- Kč. V druhém případě se jednalo o havárii nákladního automobilu, na kterém byla škoda mnohonásobně větší. Za tuto událost bylo podniku po odečtení sjednané spoluúčasti vyplaceno pojistné plnění ve výši 251 133,- Kč. V roce 2010 tedy bylo podniku z havarijního pojištění vyplaceno celkem 286 646,- Kč, což převyšuje výši ročního placeného pojistného téměř o 30 000,- Kč. Lze tedy konstatovat, že havarijní pojištění se v roce 2010 velice vyplatilo.

Rok 2011 byl pro podnik Plante s.r.o. ze zkoumaných let tím nejhorším, neboť zde došlo celkem k dvanácti pojistným událostem. V důsledku dopravní nehody byly poškozeny jak nákladní vozidla, tak i osobní automobily. Za všechny tyto pojistné události bylo podniku se zohledněním spoluúčasti vyplaceno plnění ve výši 279 620,- Kč. I v roce 2011 tak pojistné plnění převyšuje výši ročního pojistného.

V roce 2012 došlo k pěti dopravním nehodám, ze kterých bylo podniku vyplaceno pojistné plnění ve výši 285 306,- Kč, a to po odpočtu spoluúčasti ve výši 10%. V jednom případě však bylo pojistné plnění pojišťovnou kráceno o 20% a to z toho důvodu, že k dopravní nehodě nebyla přivolána Policie ČR.

Roku 2013 došlo k pěti dopravním nehodám a za poškozená vozidla bylo pojišťovnou vyplaceno pojistné plnění v hodnotě 43 277,- Kč. V tomto roce tedy nebyly škody tak velké, jako tomu bylo v předcházejících letech.

4.3.2 Ostatní pojistné události

V rámci zkoumaného období došlo kromě škod z dopravních nehod i k jiným škodným událostem, ze kterých podnik obdržel pojistné plnění.

V roce 2010 se podnik zabýval hned dvěma pojistnými událostmi, a to krádeží a povodní. Při krádeži došlo k odcizení zboží v jednom ze skladů podniku a vzniklá škoda byla odhadnuta na 24 000,- Kč. Kromě odcizeného zboží byly do této částky zahrnuty také škody na zničených zásobách či škody na mřížích a zámcích, které byly při krádeži poškozeny. Jelikož má Plante s.r.o. kromě pojištění krádeže sjednáno i pojištění vandalismu a nákladů, byly i tyto škody pojišťovnou uznány a po odečtení sjednané spoluúčasti bylo podniku z této pojistné události vyplaceno plnění ve výši 18 123,- Kč. Výše pojistného plnění tak značně převyšuje výši placeného pojistného, které ročně činí 10 803,- Kč.

K další pojistné události došlo v roce 2010 vlivem zaplavení skladu, což bylo způsobeno vystoupáním menšího vodního toku z břehů, který se nachází v blízkosti jednoho ze skladů podniku. Tyto škody však nebyly vysoké a pojistné plnění bylo po odečtení spoluúčasti stanoveno na 5 290,- Kč.

Další pojistná událost, ke které došlo v roce 2011, se týká krádeže. Škody z této události se týkají nejen ukradeného a poničeného zboží, ale také poškození zámků, mříží a zdiva budovy, ke kterému došlo vlivem vypáčení ochranných mříží. Celková škoda na ukradeném zboží a poškozeném majetku byla předběžně vyčíslena na 80 000,- Kč a po následném šetření pojišťovnou, bylo podniku Plante s.r.o. vyplaceno pojistné plnění ve výši 63 559,- Kč. Oproti pojistnému, které podnik za pojištění proti odcizení zaplatil je vyplacené plnění několikanásobně větší, a toto pojištění se podniku velice vyplatilo.

Poslední událost se v rámci zkoumaného období stala roku 2013 a týká se krádeže, v rámci které byla z provozovny podniku ukradena elektrocentrála. Podnik za tuto krádež následně obdržel pojistné plnění ve výši 9 868,- Kč.

Z výše popsaných pojistných událostí vyplývá, že podniku každoročně plynou vysoké škody a mnohdy se šplhají až do řádů sta tisíců. Avšak díky pojistné ochraně a vyplaceným pojistným plněním se tyto škody zásadním způsobem podniku nedotkly ani se v jeho činnosti negativně neprojevali. Proto je sjednané pojištění pro podnik velice důležité.

5 Zhodnocení pojistného programu vybraného podnikatelského subjektu

Pro správné zhodnocení pojistného programu podniku Plante s.r.o. je důležité vymezit si rizika, která podnik ohrožují a která se dají krýt pojištěním. Následující část práce se proto nejprve zaměří na identifikaci rizik, které mohou podnik ohrožovat, a navrhne opatření, jak se proti nim bránit. Dalším úkolem bude zjistit, zda identifikovaná pojistitelná rizika jsou efektivně kryta současným pojistným programem a pro případné nedostatky navrhnout možné řešení.

5.1 Identifikace rizik v činnosti podniku Plante s.r.o.

Identifikace rizik, které mohou negativně ovlivnit činnost podniku je provedena na základě věcné klasifikace, se kterou jsme se seznámili v teoretické části této práce. Klasifikace rizik má pro řízení podnikatelského subjektu velký význam, neboť může získat detailnější představu o jejich charakteristice a zajistit tak vhodná opatření.

Pro lepší orientaci jsou rizika, která ohrožují podnik Plante s.r.o. přehledně zapsány v tabulce č. 5.1, ve které jsou rozděleny na rizika provozní, tržní, ekonomické a finanční.

Tab. č. 5.1 Rizika ohrožující podnik Plante s.r.o.

RIZIKA	JEDNOTLIVÉ TYPY RIZIK
Provozní	Živelní události
	Krádež a loupež
	Vandalismus
	Poškození vozového parku
	Porucha provozních zařízení
	Riziko škody v důsledku provozované činnosti
	Nedodržení termínů dodávek zboží k odběratelům
Ekonomická	Nesplacení pohledávek
	Přerušení provozu
Tržní	Nízká poptávka po produktech
Finanční	Kurzové ztráty
	Platební neschopnost podniku

Zdroj: Vlastní zpracování

Rizik, která ohrožují podnikatelské subjekty, je nesčetné množství, a proto se v tabulce jedná pouze o výčet těch nejznámějších a nejpravděpodobnějších, které mohou Plante s.r.o. ohrožovat. Následující text jednotlivé rizika v činnosti Plante s.r.o. detailněji popíše a navrhne možné řešení.

Živelní událost

Plante s.r.o. ke své činnosti využívá značné množství budov, staveb a dalšího nemovitého i movitého majetku a v případě jeho zničení by mohlo být podnikání ohroženo. Jako hlavní riziko, které musí být bráno v úvahu, je riziko živelních událostí. Různé přírodní živly mohou způsobit velké škody na budovách a skladech podniku, mohou zničit klíčové zásoby, potřebné zařízení či vybavení. Jedná se především o škody způsobené požárem, povodněmi, vichřicí, úderem blesku apod. I přesto, že je výskyt těchto rizik ojedinělý, je nutné s nimi počítat a nezapomínat na ně.

Jako možné opatření proti těmto rizikům lze uvažovat protipožární zabezpečení, těsnění oken, pravidelné prohlídky budov atd. Na povodeň či vichřici však žádné účinné opatření neexistuje, proto nejlepší způsob jak důsledky těchto rizik snižovat je pojištění.

Krádež a loupež

Majetek podniku je ohrožován také v případě krádeže a loupeže, neboť může dojít jak k odcizení techniky nutné pro provoz, ale také k odcizení zásob a automobilů, které jsou pro firmu Plante s.r.o. klíčové. V případě krádeže a loupeže může dojít nejen k finanční újmě, ale také k pozastavení činnosti, pokud by byl odcizen majetek nezbytný pro výkon činnosti. Jelikož je areál podniku umístěn na okraji obydlené části, je riziko krádeže a loupeže větší než např. v centru města, kde se pohybují davy lidí.

Vhodným opatřením proti krádeži a loupeži je nainstalování bezpečnostních zařízení, jako jsou kamerové systémy, alarmy, bezpečnostní dveře, mříže či fyzická ostraha v areálu. Proti těmto rizikům je také možné se nechat pojistit.

Vandalismus

Toto riziko úzce souvisí s rizikem krádeže a loupeže, neboť díky jejich realizaci může dojít k poškození venkovních prostor, budov a staveb, zařízení i dalšího majetku. Jedná se např. o rozbití oken, poškození oplocení areálu, zámků a dveří, zničení zásob apod.

Řešením těchto rizik může být oplocení areálu, kamerový systém či fyzická ostraha, ale také pojištění.

Poškození vozového parku

Riziko pro podnik Plante s.r.o. plyne také z dopravních nehod. Doprava a rozvoz zboží dalším obchodníkům je pro podnik každodenní záležitostí a proto je téměř nemožné, aby se vozidla podniku Plante s.r.o. nestaly účastníky dopravních nehod, které jsou na našich silnicích na denním pořádku. Veškerá rizika plynoucí z dopravních nehod či z poruchovosti vozidel mohou při svém působení znamenat pro podnik velké finanční ztráty, ať už se jedná o škody na samotných vozidlech či škody na převáženém zboží.

Podnik by tak měl dbát na pravidelnou údržbu a servis vozidel, jejich technické kontroly a na školení řidičů. Ovšem nejvhodnějším opatřením je v tomto případě pojištění.

Porucha provozních zařízení

I přesto, že podnik ke své činnosti nevyužívá žádné výrobní stroje, existuje zde riziko poruchy zařízení, konkrétně se jedná o poruchy chladicích boxů. Tyto chladicí zařízení jsou určeny k přechodnému uskladnění zboží před jejich prodejem a distribucí a zaručují optimální podmínky pro uchování květin, jejich čerstvost a dlouhou trvanlivost. V případě ztráty funkčnosti dochází k velmi rychlému stoupnutí teploty a možnému znehodnocení uskladněných zásob. Nejde však jen o vzniklé škody na zásobách, ale také o škody na samotném chladicím zařízení, neboť v případě jejich neopravitelnosti vznikají vysoké finanční náklady spojené s pořízením nových chladicích boxů. Podnik by proto měl na chladicích zařízeních provádět pravidelnou údržbu a servis, případně se proti těmto škodám pojistit.

Riziko škody v důsledku provozované činnosti

Toto riziko zahrnuje škody, které mohou vzniknout třetím osobám na zdraví či na majetku v důsledku provozování podnikatelské činnosti. Škody mohou vzniknout jak při rozvozu zboží k zákazníkům, tak i při činnosti v prodejnách a velkoskladech. Škody způsobené během rozvážky zboží je ve většině případů kryta povinným ručením, ovšem náhradu škody způsobené v provozovnách musí nahradit už sám podnik. Je tedy nezbytné, aby byly dodržovány stanovené bezpečnostní předpisy a bylo vytvořeno bezpečné prostředí vůči okolí. Ve většině případů je však toto riziko kryto pojištěním.

Nedodržení termínů dodávek zboží k odběratelům

Vlivem dopravní nehody či díky problémům na straně dodavatelů může dojít také ke zpoždění dodávek zboží, což představuje riziko nedodržení termínů dodávek zboží pro své vlastní odběratele. Toto riziko však podnik řeší tvorbou přiměřených zásob a nákupem zboží od více dodavatelů.

Nesplacení pohledávek

Mezi nejčastější rizika podnikatelských subjektů patří riziko nesplacení pohledávek. Toto riziko se týká také podniku Plante s.r.o., který v současné době eviduje nesplacené krátkodobé pohledávky ve výši 19 mil. Kč. Avšak s většinou svých odběratelů má podnik Plante s.r.o. dlouholeté zkušenosti na dobré úrovni a proto neočekává, že by pohledávky nebyly uhrazeny. Převážné části těchto pohledávek navíc ještě neuplynula doba splatnosti, a proto se dá očekávat jejich brzké uhrazení. I přesto by však měl podnik tomuto riziku věnovat zvýšenou pozornost, neboť pokud odběratelé nebudou hradit své pohledávky včas, může se Plante s.r.o. dostat do platební neschopnosti, což by mělo negativní vliv na chod podniku.

Podnik by tak měl prověřovat finanční situaci odběratelů, pečlivě vybírat potencionální odběratele velkého množství zboží, zkrátit dobu splatnosti vydávaných faktur či udělovat vyšší penále v případě prodlení po době splatnosti faktur.

Přerušení provozu

K přerušení provozu může dojít z různých příčin. Může se jednat např. o závažné škody způsobené živelní událostí, snížení poptávky po produktech podniku, poškozením či krádeží majetku, který je nezbytný pro činnost podniku apod. Podnik by proto měl věnovat pozornost právě těmto dílčím nebezpečím, které mohou přerušení provozu vyvolat. Pokud by však i přesto k přerušení provozu došlo, je vhodné toto riziko krýt pojištěním.

Nízká poptávka po produktech

Jelikož má podnik Plante s.r.o. velké množství konkurentů, musí se zabývat i možným rizikem poklesu poptávky po jeho produktech. S ohledem na dlouhodobé a pevné postavení podniku v regionu je tato možnost malá, avšak i přesto je nutné dbát na získávání kladných referencí od stávajících zákazníků a získávat zákazníky nové. Plante s.r.o. proto klade velký důraz na prvotřídní zákaznický servis, což dokazuje prostřednictvím širokého sortimentu,

kvalitních a čerstvých produktů nebo rychlosti a pravidelností dodávek. Podnik zároveň pravidelně pořádá vzdělávací a pracovní floristické semináře a publikuje v odborných časopisech Floristika a Profi Florista, čím zvyšuje povědomí o firmě nejen u stávajících, ale i u nových, potencionálních zákazníků.

Kurzové rizika

Vzhledem k tomu, že Plante s.r.o. nakupuje část svého zboží také v zahraničí, může se zde díky neustálému kolísání měnových kurzů vyskytnout riziko kurzových ztrát, díky kterým může podnik přijít o značnou část peněz.

Kurzové rizika jsou v podstatě nepojistitelná, proto zde odpadá možnost pojištění. Jediným způsobem, jak může podnik tyto rizika snižovat je sledovat vývoj měnových kurzů, dohodnout dodávky za předem stanovený kurz nebo využít některý ze zajišťovacích institutů.

Platební neschopnost podniku

I přes dlouhodobě kladné výsledky hospodaření se může Plante s.r.o. dostat do finančních problémů, kdy nebude schopen hradit své závazky. Do platební neschopnosti se může dostat nejen svou vinou, např. špatným hospodařením, ale také vinou svých zákazníků, kteří nehradí za poskytnuté zboží včas. Největší závazek má podnik Plante s.r.o. vůči České spořitelně a.s., ve které čerpá úvěr formou kontokorentu ve výši 18 mil. Kč.

Jako opatření proti platební neschopnosti může být vytváření dostatečných finančních rezerv, sdružování se s jinými podniky a vytváření dohod o vzájemné pomoci či v případě úvěru sjednat pojištění proti neschopnosti ho splácet.

Existuje spousta dalších rizik, které mohou podnikatele ohrožovat, avšak výčet těchto rizik pro účely práce postačuje.

5.2 Krytí identifikovaných rizik současným pojistným programem

Při identifikaci rizik byla vybrána rizika, která nejvíce ohrožují podnik Plante s.r.o. na základě věcné klasifikace. Celkem bylo identifikováno 12 možných rizik a převážnou část těchto rizik jsou pojišťovny schopny pojistit. Jedná se o riziko živelních událostí, krádeže a loupeže, vandalismu, poškození vozového parku, porucha provozních zařízení, škody v důsledku provozované činnosti, přerušení provozu či platební neschopnost podniku.

Ostatní rizika jsou z pohledu pojišťoven nepojistitelná, a proto je nutné bránit se těmto rizikům vlastními silami. Jedná se například o riziko nedodržení termínů dodávek zboží odběratelům. K snižování tohoto rizika podnik využívá metodu diversifikace a metodu vytváření vlastních rezerv. Podstatou diversifikace je rozložit rizika na co největší základnu, což Plante s.r.o. řeší nákupem zboží od více dodavatelů. Podnik si navíc pro tyto případy vytváří dostatečné rezervy a případný výpadek dodavatele tedy daný podnik neohroží.

Riziko nesplacení pohledávek ze strany odběratelů je velice časté a postihuje každý podnikatelský subjekt, proto nejsou pojišťovny ochotny toto riziko pojistit. Existuje však jiný způsob jak se proti těmto rizikům bránit a tím je tzv. transfer rizika. Plante s.r.o. tak může v případě velkých zakázek využít bankovní záruku v podobě dokumentárního akreditivu nebo při vymáhání pohledávky využít služby firem specializovaných na odkup a vymáhání pohledávek.

Dalším rizikem, které nelze krýt pojištěním je riziko nízké poptávky po produktech a riziko kurzové, neboť pravděpodobnost výskytu ani výši těchto rizik nelze odhadnout, což představuje pro pojišťovnu velké riziko. Proti poklesu poptávky neexistuje dostatečná ochrana, a proto by měl být podnik schopen rychle a efektivně reagovat na případné změny a především se zaměřit na marketingové aktivity podniku. Plante s.r.o. má však v regionu silnou pozici, a proto se nemusí výraznějšího poklesu poptávky obávat.

Jelikož Plante s.r.o. nakupuje velkou část své produkce v zahraničí je nejzávažnějším rizikem, které nelze pojistit ani se proti němu dostatečně bránit kurzové riziko. V zásadě existují dvě možnosti, jak může podnik s kurzovým rizikem naložit. První možností je riziko podstoupit a spekulovat na to, že česká koruna svůj kurz vůči druhé měně příliš nezmění nebo využít druhou možnost a tím jsou bankovní zajišťovací instrumenty.

Další identifikovaná rizika lze pojistit u některé z komerčních pojišťoven, a je tedy nutné zjistit, zda Plante s.r.o. tyto rizika zahrnul do svého pojistného programu.

5.2.1 Pojistitelná rizika a jejich krytí v rámci současného pojistného programu podniku

Plante s.r.o. má sjednané pojištění u tří komerčních pojišťoven a má ho na starost nezávislý pojišťovací zprostředkovatel. Ten pro podnik vyhledává různorodé druhy pojištění, srovnává je s několika pojišťovnami a následně uzavírá pojistné smlouvy s těmi pojišťovnami, které Plante s.r.o. považuje za nejvhodnější.

Podnik Plante s. r. o. má sjednány následující druhy pojištění:

- živelní pojištění
- pojištění proti krádeži a loupeži
- pojištění proti vandalismu
- povinné ručení
- havarijní pojištění
- pojištění odpovědnosti za škodu z provozní činnosti

S obsahem jednotlivých pojištění jsme se seznámili v kapitole č. 4.2 *Současný stav pojistného programu* a dalším úkolem nyní bude zjistit, zda tento současný pojistný program zahrnuje všechny pojistitelná rizika, které byly v předcházejícím textu identifikovány. K tomuto účelu byla sestavena tabulka č. 5.2, která přehledně zobrazuje, zda riziko je nebo není kryto současným pojištěním.

Tab. č. 5.2 Porovnání zjištěného stavu se skutečným

JEDNOTLIVÁ POJISTITELNÁ RIZIKA	SOUČASNÝ POJISTNÝ PROGRAM
Živelní události	Ano
Krádež a loupež	Ano
Vandalismus	Ano
Poškození vozového parku	Ano
Porucha provozních zařízení	Ne
Riziko škody v důsledku provozované činnosti	Ano
Přerušení provozu	Ne
Platební neschopnost podniku	Ne

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky vyplývá, že ne všechna pojistitelná rizika ohrožující Plante s.r.o. jsou kryta jejich současným pojistným programem. Důvodem může být, že některá pojistitelná rizika podnik řeší pomocí jiných nástrojů než pojištěním, případně nejsou rizika pro podnik tak závažná a jejich negativní dopad není tak velký, aby bylo nutné tyto rizika krýt pojištěním. Jedná se o riziko poruchy provozních zařízení, přerušení provozu a platební neschopnost podniku.

5.3 Přehled majetkové struktury podniku Plante s.r.o.

Aby bylo možné zhodnotit pojistný program i z hlediska správnosti stanovených pojistných částek, je potřeba nejprve popsat strukturu majetku a jeho hodnotu. Jako každý jiný podnik, tak i firma Plante s.r.o. potřebuje ke své činnosti účelně zařízené prostory

k podnikání, dopravní prostředky, stroje a zařízení, softwarové systémy či jiný movitý i nemovitý majetek. Souhrn majetku podniku Plante s.r.o. je zpracován podle poskytnutých interních materiálů a spolu s pořizovacími cenami uveden v tabulce č. 5.3.

Tab. č. 5.3 Souhrn majetku firmy Plante s.r.o.

Nemovitý majetek	Počet	Suma pořizovacích cen (v Kč)
Administrativní budova	1	429 234
Velkoobchodní sklady	3	25 806 076
Sklady	4	6 577 099
Ostatní budovy	4	3 219 807
Skleníky	2	2 663 065
Pozemkové parcely	7	612 623
Přístřešek, stíníště	1	231 557
Čerpací stanice na PHM	1	75 564
Žumpa	1	108 187
Celkem	24	39 723 212
Movité věci	Počet	Suma pořizovacích cen (v Kč)
Vysokozdvihový vozík	4	506 000
Sněhová fréza	1	41 932
Traktorová sekačka	1	53 325
Chladicí zařízení	2	855 366
Nakládací rampa	1	77 000
Vybavení kanceláří a další movitý majetek	x	1 725 000
Zásoby	x	50 000 000
Celkem		53 258 623
Nehmotný majetek a software	Počet	Suma pořizovacích cen (v Kč)
Prodejní program Cézar	1	23 606
Přístupový systém	1	40 939
Software IS MY Wac	1	206 535
PC servery	4	501 645
Celkem	7	772 725
Dopravní prostředky	Počet	Suma pořizovacích cen (v Kč)
Osobní automobily (včetně malých dodávek)	9	5 314 492
Nákladní automobily	16	7 735 447
Tahač	2	4 228 557
Návěs	3	3 346 435
Celkem	30	20 624 931

Zdroj: Interní materiály podniku Plante s.r.o., vlastní zpracování

Z tabulky vyplývá, že podnik v současnosti vlastní 7 pozemkových parcel a 17 nemovitostí, které slouží jako administrativní zázemí, sklady, skleníky, prodejní velkosklady či garáže nebo jsou využity k úpravě zemědělských produktů. Pořizovací ceny nemovitého

majetku činí přibližně 39 mil. Kč, avšak začátkem roku 2015 došlo za účelem správného stanovení pojistné částky k přepočtu nových cen a nemovitosti byly dle obestavěného prostoru a měrné ceny za m³ ohodnoceny na 99 mil. Kč.

V prostorách podniku se pak nacházejí věci movité, které jsou zapotřebí k provozu podniku. Patří zde zejména vysokozdvizné vozíky, chladicí zařízení, nakládací rampa, osobní počítače, faxy, tiskárny, kopírky, nábytek, telefony apod. Součástí movitých věcí jsou také zásoby ve skladech, sklenících, prodejnách a jiných budovách podniku, jejichž hodnota je odhadována na 50 mil. Kč. Součástí nehmotného majetku jsou pak počítačové servery a různé informační systémy a softwary.

Do majetku podniku náleží také poměrně rozsáhlý vozový park. Konkrétně se jedná o 30 kusů dopravních prostředků, jejichž pořizovací hodnota činí přibližně 20 mil. Kč. Ke své činnosti využívá podnik kromě osobních automobilů a menších dodávek především nákladní automobily, pomocí kterých je zboží rozváženo menším obchodníkům. Jedná se o 16 nákladních aut značky Mercedes Benz, Iveco a Scania. Jak už bylo řečeno, firma Plante s.r.o. dováží část svého sortimentu ze zahraničí, k čemuž využívá 2 nákladní tahače značky Scania a 3 chladicí návěsy značky Smitz.

5.4 Shrnutí, návrhy řešení a doporučení

Po rozboru pojistného programu a identifikaci rizik ohrožující podnik Plante s.r.o. se tato část práce nyní zaměřuje na zhodnocení jednotlivých pojištění, a případné doporučení změn, které by byly v rámci pojistného programu vhodné provést. Pojistný program by měl být sestaven tak, aby zahrnoval pojištění potencionálních nebezpečí, která mohou ohrožovat podnikatelský subjekt a naopak by se v pojistném programu neměla vyskytovat taková pojistná ochrana, která není pro podnik podstatná, což zbytečně zvyšuje cenu pojistných produktů.

Nejprve se budu zabývat živelním pojištěním, které je pro Plante s.r.o. velice důležitým pojistným produktem. Podnik ke své činnosti využívá velké množství hodnotného majetku, který je živelními událostmi ohrožován a je tedy nutné mít toto pojištění sjednáno. Živelní pojištění se vztahuje nejen na veškerý nemovitý majetek podniku, movité věci či provozně-technické zařízení, ale také na cennosti a peníze. Živelní pojištění má Plante s.r.o. sjednáno u pojišťovny UNIQA a vztahuje se téměř na všechny možná nebezpečí. Například jde o krytí škod způsobené požárem, úderem blesku, vichřicí, krupobitím, povodní,

zemětřesením, tíhou sněhu apod. Součástí živelního pojištění je také připojištění vodovodních škod a pojištění nákladů vynaložené na odklizení poškozené věci.

Pojistná hodnota majetku zahrnutého do živelního pojištění je stanovena na základě tzv. nové ceny, což je cena, za kterou lze stejnou věc v daném čase a v daném místě znovu pořídit jako věc novou. Pojistná hodnota tedy odpovídá hodnotě pojištěné věci a je rozhodná při stanovení pojistné částky. Je důležité, aby se pojistná částka a pojistná hodnota rovnaly. V případě, že by pojistná částka byla nižší než pojistná hodnota jednalo by se o tzv. podpojištění a pojištěný by se tak vystavoval nebezpečí krácení pojistného plnění, které by tedy neodpovídalo hodnotě pojištěného majetku. Příklad podpojištění byl zjištěn i v případě podniku Plante s.r.o., konkrétně se jedná o podpojištění budov a jiných nemovitostí. Současná pojistná částka je stanovena na 41 734 000,- Kč, avšak počátkem roku došlo k přepočtu nových cen a nemovitosti byly ohodnoceny na 99 mil. Kč. Podnik by tak měl zvážit dostatečnost výše stávající pojistné částky a její případnou úpravu na aktuální novou cenu. Podle orientačního propočtu pojišťovny by se zvýšení pojistné částky projevilo ve zvýšeném pojistném o zhruba 26 000,- Kč ročně.

Podnik za živelní pojištění platí celkově 54 857,- Kč ročně. Jedná se o konečnou cenu, která byla snížena o 10% díky slevě, kterou poskytla pojišťovna za sjednanou délku pojištění. I přesto, že se během let v činnosti podniku nevyskytuje příliš škod plynoucích z živelních událostí a může se tedy zdát, že je toto pojištění zbytečné, je nutné toto pojištění zachovat, neboť živelní události jsou nevyzpytatelné a můžou kdykoliv způsobit katastrofické škody, což by pro nepojištěný subjekt mělo fatální důsledky.

Dalším pojištěním, které Plante s.r.o. využívá je pojištění proti odcizení a vandalismu. Toto pojištění se vztahuje na škody způsobené krádeží, loupežným přepadením a úmyslným poškozením majetku třetí osobou. Po započtení slev činí celkové roční pojistné za toto pojištění 10 803,- Kč. Ačkoliv je podnik zabezpečen kvalitním oplocením a jinými ochrannými prostředky, vyskytly se v průběhu sledovaného období několik případů krádeží. Během těchto krádeží byly odcizeny jak zásoby podniku, tak i některý drobný movitý majetek. Zároveň došlo k poškození některých ochranných opatření, jako jsou mříže, zámky či oplocení podniku. I přesto, že škoda v některých případech nebyla nahrazena v plné výši, převyšuje celkové pojistné plnění z těchto škod celkovou výši placeného pojistného a toto pojištění se tak pro podnik stává důležitou a nenahraditelnou součástí pojistné ochrany.

Jedním z nejdůležitějších pojištění, které má podnik sjednáno, je pojištění motorových vozidel, o jehož významnosti svědčí i výše placeného pojistného. Celková částka, kterou

podnik ročně za toto pojištění vynaloží je po odečtení slev a bonusů téměř 500 tis. Kč. Pojistné však zahrnuje kromě povinného ručení i pojištění havarijní a doplňkové pojištění skel. Pojištění motorových vozidel má Plante s.r.o. sjednáno u Allianz pojišťovny a.s. v rámci tzv. flotilového pojištění. Do tohoto pojištění má podnik zahrnuto celkem 30 vozidel, mezi které patří osobní automobily, nákladní vozidla, tahače a návěsy.

Limit pojistného plnění je v případě povinného ručení sjednán na 50 mil. Kč v případě věcných škod a 50 mil. Kč v případě škodě na zdraví nebo z usmrcení. Z tohoto pojištění neplyne podniku žádná spoluúčast a pojišťovna tedy případné škody hradí v plné výši. V případě havarijního pojištění je spoluúčast sjednána ve výši 10%, díky čemuž se snižuje výše pojistného a pojistné plnění vychází z ceny a stáří pojištěného vozidla.

Suma ročního pojistného je vysoká, avšak téměř polovina této částky připadne na povinné ručení, které je dle zákona povinné. Značná pozornost je věnována také havarijnímu pojištění, neboť motorové vozidla využívá podnik ke své činnosti každý den. Na základě zhodnocení škodného průběhu bylo také zjištěno, že se vozidla každoročně stávají účastníky dopravních nehod a vzniklé škody se mnohdy šplhají až do stovek tisíců, a proto je pro Plante s.r.o. sjednané havarijní pojištění klíčové. Podniku bych však doporučila v případě havarijního pojištění snížit výši spoluúčasti, neboť vzhledem k častým dopravním nehodám a poměrně vysokým škodám vznikají podniku neustále další náklady spojené s dopravními riziky.

Posledním pojištěním, které má Plante s.r.o. zahrnut ve svém pojistném programu je pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozní činností. Toto pojištění kryje škody, které je podnik povinen uhradit třetí osobě vzniklé v důsledku provozování podnikatelské činnosti. Škody mohou vzniknout jak při rozvozu zboží k zákazníkům, tak i při činnosti v prodejnách a velkoskladech. I přesto, že se ve sledovaném období nevyskytla žádná pojistná událost, kterou by bylo nutné z tohoto pojištění krýt, si je podnik těchto rizik dobře vědom, a proto má toto pojištění sjednáno s pojišťovnou Allianz, a.s., neboť podnikat bez odpovědnostního pojištění je v současné době velmi riskantní.

Při identifikaci rizik jsem však narazila na rizika, která podnik v současné době nemá krytá pojištěním, a která by neměly být brány na lehkou váhu. Jedná se o riziko poruchy provozních zařízení, riziko přerušení provozu a platební neschopnost.

Riziko poruchy provozních zařízení, jak už bylo zmíněno, zahrnuje především poruchy chladicích boxů, které jsou k provozu zapotřebí, neboť zajišťují optimální podmínky

pro uchování květin. Dle soupisu majetku bylo zjištěno, že podnik vlastní dvě tyto zařízení, jejichž pořizovací hodnota přesahuje částku 800 000,- Kč. Tyto chladicí boxy jsou v provozu neustále a jakékoliv mechanické či jiné poškození může nastat prakticky kdykoliv. Díky poruše tohoto zařízení tak mohou vzniknout nejen náklady na opravu či znovupořízení tohoto boxu, ale může dojít také ke škodám na uskladněných zásobách. Podniku bych proto doporučila, aby zvážil pojištění těchto provozních zařízení, neboť v současnosti by případné opravy musel hradit z vlastních zdrojů, a náklady se mohou pohybovat ve vysokých částkách.

V současném pojistném programu nemá podnik zahrnuto ani nebezpečí přerušení provozu. Pojištění pro případ přerušení provozu se vztahuje převážně na případy úplného přerušení a je spojováno zejména s živelní událostí a s výrazným poklesem poptávky. Tyto dílčí rizika podnik reguluje jinými opatřeními, avšak živelní události jsou nevyzpytatelné a v případě jejich realizace může dojít i k úplnému zničení majetku a zásob podniku. V takovémto případě bude podnik potřebovat dostatek času, aby byl schopen svůj provoz obnovit, a toto období mu pomůže překlenout právě pojištění pro případ přerušení provozu, neboť pojištění se obvykle vztahuje na náhradu ušlého zisku a nákladů, které podniku plynou i v případě přerušení činnosti. Plante s.r.o. by se tak mělo zvážit i možnost tohoto pojištění.

Dalším rizikem, které podnik nekryje pojištěním, je riziko neschopnosti hradit své závazky, tedy platební neschopnost. Největší závazek podniku plyne z poskytnutého úvěru, ze kterého k 31.12.2014 dlužil 18 mil. Kč a nejedná se tedy o zanedbatelnou částku. Tento úvěr je zajištěný několika nemovitostmi podniku a v případě neschopnosti splnit tento závazek by o ně podnik mohl přijít a jejich případná ztráta by tak pro podnik znamenala mnoho problémů. I přesto, že podnik dlouhodobě vykazuje kladné výsledky hospodaření, bylo by vhodné, aby využil některou z nabídek pojišťoven a riziko neschopnosti placení úvěru pojistil.

Současný pojistný program podniku Plante s.r.o. tedy nezahrnuje všechna pojistitelná rizika, která ho ohrožují, a měl by proto zvážit, jak moc jsou nepojištěná rizika vážná a pravděpodobná, a zda by mělo smysl je pojistit.

6 Závěr

Jakákoliv lidská činnost je spojena s riziky a výjimkou není ani činnost podnikatelská. Realizace rizika bývá často spojena s nemalými náklady a podnikatelé se díky tomu mohou dostat do obtížné situace. Jedením z důležitých předpokladů úspěšného podnikání se tak stává proces zvládání rizik. Tento proces v sobě zahrnuje identifikaci a analýzu rizik, jejich prevenci a finanční krytí, a každá z těchto činností, zaujímá v procesu zvládání rizik důležité místo. Finanční krytí představuje vytvoření peněžních zdrojů, které se použijí na odstranění ztrát způsobených konkrétním rizikem, a za jeden ze způsobů finančního krytí následků rizik je považováno pojištění, které je pro podnikatelské subjekty velice významné.

Diplomová práce byla tedy orientována na oblast rizik a pojištění podnikatelů, a jejím cílem bylo zhodnotit rizika a pojistný program vybraného podnikatelského subjektu. Dílčím cílem bylo dále zjistit, zda aktuální pojistný program vybraného podniku je dostatečný a pokrývá všechna pojistitelná rizika daného podniku.

Práce byla rozčleněna do několika částí. První dvě části se zaměřují na teoretická východiska a poznatky z oblasti rizik a pojištění podnikatelských subjektů. Jsou zde definovány jednotlivé druhy rizik a pozornost je věnována především rizikům z oblasti podnikání. Práce se dále zaměřuje na risk management podnikatelských subjektů, který zahrnuje čtyři základní kroky, a to identifikaci a analýzu rizik, ocenění a kvantifikaci rizik, jejich zvládání a monitorování výsledků. Pozornost se soustřeďuje především na způsoby, pomocí kterých lze riziko snižovat, zejména na pojištění. Další kapitoly teoretické části byly tedy věnovány právě podnikatelskému pojištění. Byly popsány jednotlivé právní předpisy, upravující pojištění, zejména zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a následně byl charakterizován vztah mezi pojistitelem a pojistníkem, který vzniká uzavřením pojistné smlouvy. Závěrečná část se věnovala různým klasifikacím pojištění a detailně byly charakterizovány jednotlivá pojištění spadající do oblasti podnikání.

Na základě teoretických poznatků, byla zpracována praktická část diplomové práce, která se zaměřila na reálný podnikatelský subjekt, jehož hlavní činností je velkoobchodní prodej květin, floristického materiálu, dekorací a sezónních doplňků. Z důvodu citlivosti poskytnutých údajů si vedení podniku přálo zůstat v anonymitě, a proto jsem zvolila fiktivní název Plante s.r.o.

V úvodu jsem stručně představila vybraný podnik a charakterizovala jeho podnikatelskou činnost. Následně byl rozebrán současný stav pojistného programu daného

podniku, který zajišťuje makléřská společnost RESPECT OSTRAVA, s.r.o., se kterou podnik spolupracuje od roku 2008. V současné době má Plante s.r.o. sjednáno pojištění u tří komerčních pojišťoven, a to u pojišťovny Kooperativa a.s., UNIQA a.s. a Allianz a.s. S těmito pojistiteli má Plante s.r.o. sjednáno zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, živelní pojištění, pojištění proti krádeži a loupeži, pojištění proti vandalismu, pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, havarijní pojištění a pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozní činností. Jednotlivé pojištění byly v práci detailně popsány a celkové roční pojistné, které podnik za sjednané pojištění zaplatí, činí 656 440,- Kč. Pozornost byla věnována také pojistným událostem, které byly zkoumány v období od roku 2009 do roku 2013, v rámci kterých došlo k celkem 34 škodným událostem. Převážná většina se týkala škod z dopravních nehod, které tak poukázaly na důležitost havarijního pojištění.

Pro správné zhodnocení pojistného programu podniku Plante s.r.o. bylo nutné vymezit rizika, která podnik ohrožují, a na základě věcné klasifikace bylo identifikováno celkem 12 možných rizik. Převážná část těchto rizik splňuje podmínky pojistitelnosti a pojišťovny jsou tak schopny tyto rizika pojistit. Jedná se o riziko živelních událostí, krádeže a loupeže, vandalismu, poškození vozového parku, porucha provozních zařízení, škody v důsledku provozované činnosti, přerušení provozu či platební neschopnost podniku. Ostatní rizika jsou z pohledu pojišťoven nepojistitelná, a proto je nutné bránit se těmto rizikům vlastními silami. Při identifikaci rizik jsem však narazila na 3 pojistitelná rizika, která podnik v současné době nemá krytá pojištěním, a která by neměla být brána na lehkou váhu. Jedná se o riziko poruchy provozních zařízení, riziko přerušení provozu a platební neschopnost.

Riziko poruchy provozních zařízení v sobě zahrnuje především poruchy chladicích boxů, které jsou k provozu zapotřebí, neboť zajišťují optimální podmínky pro uchování květin. Chladicí boxy jsou pojištěny v rámci živelního pojištění, to se však vztahuje pouze na nebezpečí živelní události a nezahrnuje jakékoliv mechanické či jiné poškození, které může nastat prakticky kdykoliv, neboť tyto zařízení jsou v provozu neustále. Podnik by proto měl zvážit pojištění těchto provozních zařízení, neboť v současnosti by případné opravy musel hradit z vlastních zdrojů, a náklady se mohou pohybovat ve vysokých částkách.

Dalším doporučením pro Plante s.r.o. je sjednat si pojištění pro případ přerušení provozu, neboť toto pojištění v současné době do pojistného programu zahrnuto není. Přerušení provozu je spojováno především s živelními událostmi, proti kterým se podnik chrání živelním pojištěním, ovšem živelní události jsou nevyzpytatelné a mohou se

vyskytnout v takovém rozsahu, kdy dojde k úplnému zničení majetku a zásob podniku. V takovémto případě bude podnik potřebovat dostatek času, aby byl schopen svůj provoz obnovit, a toto období mu pomůže překlenout právě pojištění pro případ přerušení provozu. Plante s.r.o. by se tak mělo zvážit i možnost tohoto pojištění.

Dalším rizikem, které podnik nekryje pojištěním, je riziko platební neschopnosti, což by byl v případě Plante s.r.o. velký problém, neboť v současné době splácí poskytnutý úvěr ve výši 18 mil. Kč. Úvěr je zajištěný několika nemovitostmi podniku, a neschopnost splnit tento závazek by znamenal jejich ztrátu, což by podniku přineslo mnoho problémů. Bylo by tedy vhodné, aby podnik využil některou z nabídek pojišťoven a riziko neschopnosti placení úvěru si pojistil.

Pro zjištění správnosti stanovených pojistných částek bylo potřeba nejprve popsat strukturu majetku, kterou jsem získala z účetnictví, od pracovníků ekonomického úseku, a následně srovnat hodnotu majetku se sjednanými pojistnými částkami. V případě pojištění nemovitého majetku v rámci živelního pojištění bylo zjištěno podpojištění. Hodnota nemovitého majetku ve vlastnictví podniku byla při sjednávání pojištění stanovena na hodnotu 47 mil. Kč, ovšem počátkem roku 2015 došlo k přepočtu nových cen a nemovitosti byly ohodnoceny na 99 mil. Kč. Podniku bylo proto doporučeno, aby zvážil dostatečnost výše stávající pojistné částky a její případnou úpravu na aktuální novou cenu.

Celkové roční pojistné, které podnik za současné pojištění zaplatí, činí 656 440,- Kč což je poměrně vysoká částka, avšak pojištění znamená pro podnik určitý druh klidu, neboť v případě pojistné události je pojistitel povinen vyplatit pojistné plnění, čímž se vzniklá škoda značně zmírňuje.

Klíčovým pojištěním podniku je pojištění živelní, neboť majetek, který je kryt v rámci toho pojištění je nezbytný pro provoz a jeho zničení živelní událostí, by mělo pro podnik katastrofické následky. Značná pozornost je věnována také havarijnímu pojištění, neboť motorové vozidla využívá podnik ke své činnosti každý den, a toto pojištění je tak pro podnik nenahraditelné, o čemž svědčí i vysoký počet pojistných plnění z dopravních nehod. Dále bylo zjištěno, že současný pojistný program podniku Plante s.r.o. nezahrnuje všechna pojistitelná rizika, která ho ohrožují, a měl by proto zvážit, jak moc jsou nepojištěná rizika vážná a pravděpodobná, a zda by mělo smysl je pojistit.

Rizika jsou velice nevyzpytatelná a v každém podnikání je jich více než dost. Je proto dobré si občas projít jednotlivé oblasti podniku, zhodnotit, kde jaká rizika hrozí, jak jsou vážná a pravděpodobná, a která z nich má smysl vhodně pojistit.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

ČAPKOVÁ, Dana, (2000). *Jak pojistit firmu*. Praha: Computer Press. 107 s. ISBN 80-7226-337-4.

DUCHÁČKOVÁ, Eva, (2009). *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. vyd. - přeprac. Praha: Ekopress. 224 s. ISBN 9788086929514.

DUCHÁČKOVÁ, Eva a Jaroslav DAŇHEL a kol, (2012). *Pojistné trhy: změny v postavení pojišťovnictví v globální éře*. Praha: Professional Publishing. 252 s. ISBN 978-80-7431-078-2.

HNILICA, Jiří a Jiří FOTR, (2009). *Aplikovaná analýza rizika ve finančním managementu a investičním rozhodování*. Praha: Grada Publishing, a.s. 264 s. ISBN 978-80-247-2560-4.

HRADEC, M., V. KŘIVOHLÁVEK a J. ZÁRYBNICKÁ, (2005). *Pojištění a pojišťovnictví*. Praha: Vysoká škola finanční a správní. 215 s. ISBN 80-86754-48-0.

JANATA, Jiří, (2014). *Principy pojištění podnikatelů a právnických osob*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing. 127 s. ISBN 978-80-7431-140-6.

JANDOVÁ, L., P. ŠLAUF a J. SVEJKOVSKÝ, (2014). *Pojištění v novém občanském zákoníku. Komentář: § 2756-2872*. Praha: C.H. Beck. 353 s. ISBN 978-80-7400-530-5.

KARFÍKOVÁ, Marie a Vladimír PŘÍKRYL a kolektiv, (2010). *Pojišťovací právo*. Praha: Leges. 352 s. ISBN 978-80-87212-45-5.

KRULIŠ, Jiří, (2011). *Jak vítězit nad riziky. Aktivní management rizik - nástroj řízení úspěšných firem*. Praha: Linde. 568 s. ISBN 978-80-7201-835-2.

MARTINOVIČOVÁ, Dana, (2009). *Pojišťovnictví*. Brno: Akademické nakladatelství CERM. 143 s. ISBN 978-80-214-3963-4.

PÁLENÍK, Vladislav a kolektiv, (2007). *Základy pojišťování především průmyslových a podnikatelských rizik*. Praha: Linde, a.s. 239 s. ISBN 978-80-7201-644-0.

ŘEZÁČ, František, (2011). *Pojišťovnictví*. Brno: Akademické nakladatelství CERM. 110 s. ISBN 978-80-214-4242-9.

SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS, (2003). *Řízení rizik*. Praha: Grada Publishing, a.s. 272 s. ISBN 80-247-0198-7.

SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS, (2013). *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing. 483 s. ISBN 978-80-247-4644-9.

VAUGHAN, Emmett J. a Therese VAUHGAN, (2008). *Funfamentals of Risk and Insurance*. 10. edition Hoboken NJ: John Wiley & Sons, Inc. 643 s. ISBN 978-0-470-08753-4.

ZUZAŇÁK, A., J. ŠULCOVÁ a J. HORA, (2011). *Průručka pro zprostředkovatele pojištění*. 2. vyd. Praha: Linde. 239 s. ISBN 978-80-7201-838-3.

Právní předpisy

Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33, s. 1026 - 1365. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 277 ze dne 22. července 2009 o pojišťovnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 85, s. 3918 – 4004. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=277/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.
ISSN 1211-1244

Zákon č. 168 ze dne 13. července 1999 o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 57, s. 3158-3167. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=168/1999%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Elektronické zdroje a ostatní

Allianz, (2014). *PP Allianz autoflotiy* Dostupné z:
http://www.allianz.cz/file/18710/havarijní_pojisteni_vozidel_autoflotily_NOZ_brozura_grafika_15_11.pdf [13.4.2015].

DOLEČEK, Marek, (2014). *Pojistné smlouvy*. Dostupné z:
<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pojistne-smlouvy-ppbi-50761.html#!&chapter=1>
[21.3.2015].

Internetové stránky ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. ČNB: *Právní předpisy a metodické materiály ČNB v oblasti finančního trhu*. [online]. ČNB [13.3.2015]. Dostupné z:
http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna/

Internetové stránky MANAGEMENTMANIA. MANAGEMENTMANIA: *Druhy podnikatelských rizik* [online]. MANAGEMENTMANIA [23.2.2015]. Dostupné z:
<https://managementmania.com/cs/druhy-podnikatelskych-rizik>

Interní materiály Plante s.r.o. (2014). Plante s.r.o.

UNIQUA, (2005). *VPP pojištění majetku proti odcizení*. Dostupné z:
http://www.uniqua.cz/repository/media_cnt/UNIQA-Czechia/VPP_pro_podnikatele_hcm0007549.pdf [10.4.2015].

Seznam zkratek

a.s.	Akciová společnost
ČR	Česká republika
ČNB	Česká národní banka
EU	Evropská unie
Kč	Koruny české
Mil.	Milión
ObčZ	Občanský zákoník
PČ	Pojistná částka
PH	Pojistná hodnota
PP	Pojistné podmínky
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
VPP	Všeobecné pojistné podmínky

Seznam tabulek, grafů a obrázků

Tabulky

Tab. č. 2.1 Členění rizik podle velikosti dle pětistupňového systému

Tab. č. 3.1 Vztah pojistné částky a pojistné hodnoty

Tab. č. 4.1 Současný stav živelního pojištění

Tab. č. 4.2 Současný stav pojištění proti odcizení

Tab. č. 4.3 Současný stav pojištění motorových vozidel

Tab. č. 4.4 Současný stav pojistného programu podniku Plante s.r.o.

Tab. č. 5.1 Rizika ohrožující podnik Plante s.r.o.

Tab. č. 5.2 Porovnání zjištěného stavu se skutečným

Tab. č. 5.3 Souhrn majetku firmy Plante s.r.o.

Grafy

Graf č. 2.1 Rizikové pozice pro rozhodování podnikatele

Obrázky

Obr. č. 3.1 Vztah účastníků pojištění

Obr. č. 3.2 Vztahy jednotlivých klasifikací pojištění

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 24. 4. 2015

Smolková Dominika
Bc. Dominika Smolková